



Briuselis, 2013 07 12
COM(2013) 312 final/2

2013/0164 (COD)

CORRIGENDUM

Annule et remplace le document COM(2013) 312 final du 29/05/2013
Concerne toutes les versions linguistiques

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

**kuriuo nustatoma programa „Copernicus“ ir panaikinamas Reglamentas (ES)
Nr. 911/2010**

(Tekstas svarbus EEE)

{SWD(2013) 190 final}
{SWD(2013) 191 final}

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

„Copernicus“ – tai naujas Europos žemės stebėsenos programos, anksčiau vadintos GMES (Globali aplinkos ir saugumo stebėsenos sistema) pavadinimas. „Copernicus“, tiksliau, ankstesnė ES programa nustatyta GMES reglamentu (ES) Nr. 911/2010. Ji apima visą veiklą, reikalingą užtikrinti, kad už politikos formavimą, įgyvendinimą ir stebėseną atsakingiems naudotojams ES ir jos valstybėse narėse būtų nuolat teikiami tikslūs ir patikimi duomenys bei informacija apie aplinkosaugos ir saugumo klausimus. „Copernicus“ tikslas – suteikti Europai nuolatinę, nepriklausomą ir patikimą prieigą prie stebėsenos duomenų ir informacijos. ES investicijomis siekiama geriau vykdyti stebėseną, sudaryti galimybę naudotis esamomis struktūromis ir plėtoti praktines paslaugas.

Pagal „Copernicus“ teikiamos šešios paslaugos: jūrų, atmosferos, žemės paviršiaus ir klimato kaitos stebėseną bei pagalbą ekstremalių situacijų atveju ir saugumo klausimais. Naudodama palydovų ir *in situ* jutiklių (pvz., plūdurių, balionų ar oro jutiklių) duomenis „Copernicus“ laiku teikia pridėtinės vertės turinčią tikslią informaciją ir prognozes, kurios yra naudingos, pvz., vykdant žemės ūkio ir žuvininkystės, žemėtvarkos ir miestų planavimo, jūrų transporto srities veiklą, kovą su miško gaisrais, reaguojant į nelaimes ar stebint oro taršą.

„Copernicus“ taip pat prisideda prie ekonomikos stabilumo ir augimo, nes esant galimybei visapusiškai ir laisvai naudotis „Copernicus“ stebėsenos duomenimis ir informacijos produktais skatinamas komercinių taikmenų (naudotojų grandies paslaugų) naudojimas daugelyje įvairių sektorių. „Copernicus“ yra viena iš programų, kuri turi būti įgyvendinta pagal pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategiją „Europa 2020“; ji buvo įtraukta į strategijos „Europa 2020“ pramonės politikos iniciatyvą, nes yra naudinga įvairių sričių Sąjungos politikai.

Dėl didelių sąnaudų pavienės valstybės narės negali tinkamai prisiimti atsakomybės už kosmoso infrastruktūros, sukurtos už ES ir vyriausybės lėšas, eksploatavimo ir atnaujinimo finansavimą. Stebėsenos iš kosmoso, skirtos taikomajai meteorologijai, srityje Europos valstybės sutelkė savo išteklius meteorologiniams palydovams kurti ir eksploatuoti per Europos meteorologinių palydovų eksploatavimo organizaciją (EUMETSAT). Europos valstybės taip pat sukūrė parodomuosius aplinkos stebėsenos palydovus, padedant arba Europos kosmoso agentūrai (EKA), arba nacionalinėms kosmoso agentūroms. Tačiau joms nepavyko susitarti, kaip bendradarbiauti finansuojant ilgalaikes aplinkos stebėsenos srities veiklos programas. Tokią aplinkos stebėseną tęsti būtina atsižvelgiant į tai, kad valdžios institucijoms, turinčioms priimti su aplinka, saugumu ir klimato kaita susijusius sprendimus, pagrįstus patikima informacija, daromas vis didesnis politinis spaudimas ir į tai, kad reikia laikytis tarptautinių susitarimų.

Kalbant apie Europos ar pasauliniu mastu teikiamas paslaugas, valstybės narės nėra pajėgios tinkamai įgyvendinti pasiūlytos priemonės tikslų, kadangi iš skirtingų valstybių narių gauti duomenys turi būti konsoliduoti Europos lygmeniu. Kitos paslaugos (pvz., ribotos geografinės srities ekstremalių situacijų žemėlapių ar teminiai žemės paviršiaus stebėsenos žemėlapių) gali būti geriau teikiamos ES lygmeniu dėl dviejų priežasčių. Pirma, dėl labiau suderinto ir centralizuoto duomenų, gaunamų iš kosmoso ar *in situ* jutiklių, valdymo bus sudarytos sąlygos masto ekonomijai.

Antra, koordinuotai teikiant Žemės stebėsenos paslaugas valstybių narių lygmeniu būtų galima išvengti dubliavimo ir patobulinti ES aplinkos teisės aktų įgyvendinimo stebėseną remiantis skaidriais ir objektyviais kriterijais. Nustatyti, ar aplinkos teisės aktai, kurie dažnai susiję su sienų nepaisančiomis, t. y. tarptautinio pobūdžio problemomis, įgyvendinami

veiksmingai, galima tik naudojantis palyginama valstybių narių lygmeniu parengta informacija.

Be to, Europos lygmens veiksmais bus sukurta masto ekonomija ir užtikrinama didesnė viešųjų lėšų vertė. Taigi įgyvendinus ES masto veiksmus gaunama aiški papildoma nauda.

Nuo pat pradžios programos plėtrai ES ir EKA iš viso skyrė virš 3,2 mlrd. EUR lėšų. Didelė GMES biudžeto dalis buvo skirta stebėsenos palydovams – palydovams „Sentinel“ – kurti. Tam panaudoti 738 mln. EUR, kuriuos Komisija skyrė EKA GMES kosmoso komponento programai.

Iki 2013 m. pabaigos programa „Copernicus“ finansuojama pagal 7-ąją bendrąją programą (toliau – 7BP) kosmoso temai skirtomis lėšomis ir pagal Reglamentą dėl GMES ir jos pradinės praktinės veiklos skirtomis lėšomis. 2014 m. bus galima pradėti teikti visas „Copernicus“ paslaugas, todėl reikės parengti naują reglamentą. Atsižvelgiant į Komunikato „2014–2020 m. daugiamečių finansinės programos (DFP) paprastinimo darbotvarkė“¹ tikslus, šiame naujame reglamente bus tiksliau apibrėžtas programos valdymas, visų pirma Komisijos vaidmuo, programos tikslai ir rodikliai, kuriuos pasitelkus bus galima vykdyti veiksmingą jos įgyvendinimo stebėseną ir užtikrinti sklandų perėjimą nuo dabartinės veiklos. Į siūlomą reglamentą taip pat bus įtrauktos nuostatos dėl proporcingų finansinių procedūrų nustatymo, visų pirma kiek tai susiję su didele programos dalimi, kuri turi būti įgyvendinta netiesiogiai. Siekiant supaprastinimo ir pažangaus reglamentavimo būtina pabrėžti, kad „Copernicus“ tikslas yra gerinti teisės aktų kokybę aprūpinant faktais pagrįstomis stebėsenos priemonėmis.

Komunikate „Strategijos „Europa 2020“ biudžetas“ (KOM (2011) 500 galutinis, 2011 6 29) Komisija nurodė, kad atsižvelgiant į ribotą ES biudžetą GMES veiklą 2014–2020 m. pasiūlyta finansuoti ne pagal daugiamečią finansinę programą. Parlamentas savo 2012 m. vasario 16 d. rezoliucijoje P7_TA(2012)0062 šį pasiūlymą atmetė. 2013 m. vasario 7–8 d. Europos Vadovų Tarybos išvadose dėl daugiamečių finansinės programos (DFP) numatoma, kad programą reikėtų finansuoti pagal finansinės programos 1a išlaidų pakategorę, o DFP reglamente turi būti nustatytas maksimalus įsipareigojimų lygis – 3 786 mln. EUR (2011 m. kainomis).

2. KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

Nuo Europos Komisijos GMES biuro įsteigimo 2006 m. pradėtas daugialypis konsultacijų dėl GMES su suinteresuotosiomis šalimis procesas. Šis konsultacijų procesas buvo pradėtas Komunikatu „GMES: nuo idėjos prie jos įgyvendinimo“², po jo 2008 m. priimtas Komunikatas „GMES. Mums rūpi saugesnė planeta“³. Siekiant parengti Komisijos pasiūlymą dėl Reglamento dėl Europos Žemės stebėsenos programos (GMES) ir jos pradinės praktinės veiklos 2011–2013 m.⁴ ir Komunikatą „Pasaulinė aplinkos ir saugumo stebėsenos sistema (GMES). Su kosmine infrastruktūra susiję uždaviniai ir tolesni veiksmai“⁵ vykdytos tolesnės konsultacijos.

¹ COM(2012) 42 *final*, 2012 2 8.

² KOM(2005) 565 galutinis, 2005 11 10.

³ KOM(2008) 748 galutinis, 2008 12 11.

⁴ KOM(2009) 223 galutinis, 2009 5 20. 2010 m. rugsėjo 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 911/2010 dėl Europos Žemės stebėsenos programos (GMES) ir jos pradinės praktinės veiklos 2011–2013 m., OL L 276, 2010 10 20, p. 1.

⁵ KOM(2009) 589 galutinis, 2009 10 28.

2010 m. įsigaliojus GMES reglamentui valstybių narių ir naudotojų konsultacijas tęsė tuo reglamentu įsteigtos naujos valdymo įstaigos – GMES komitetas ir Naudotojų forumas, kurių sudaro viešojo sektoriaus naudotojų atstovai.

Vykdamas konsultacijas patvirtintas susidomėjimas programa „Copernicus“ ir šios programos poreikis; dabar, kai „Copernicus“ jau įgyvendinama kaip ES programa, konsultuojamasi dėl įvairių projektavimo galimybių, ypač kiek tai susiję su „Copernicus“ paslaugomis. Suinteresuotosios šalys nurodė, kad siekiant, kad programa būtų sėkminga ir būtų gaunama didžiausia nauda, būtina užtikrinti nuolatinę prieigą prie „Copernicus“ paslaugomis teikiamos informacijos.

2011 m. atliktas poveikio vertinimas ir jo pagrindinės išvados paskelbtos dokumente SEC (2011) 867 *final* (2011 6 28), pateiktame kartu su Komisijos daugiametės finansinės programos pasiūlymu (COM (2011) 500). Poveikio vertinimas jau priimtas ir atsižvelgta į Poveikio vertinimo valdybos rekomendacijas. Nuo 2011 m. pakito programos „Copernicus“ finansavimo pagal DFP naudingumo politinis vertinimas. Todėl Komisija mano, kad laikas pateikti oficialų pasiūlymą.

Tačiau reikėtų pabrėžti, kad šį pasiūlymą reikėjo patikslinti pagal sumą, dėl kurios sutarta atsižvelgiant į daugiametės finansinės programos viršutinę ribą ir kuria pradinio Komisijos pasiūlymo suma buvo sumažinta daugiau kaip 2 mlrd. EUR. Siekdama išsaugoti paslaugų teikimą, Komisija turėjo apriboti naują kosmoso komponento plėtrą, kad atnaujintų ir modernizuotų stebėsenos pajėgumą. EKA perims atsakomybę už naujos kartos palydovų „Sentinel“ kūrimą.

Svarbus yra „Copernicus“ kosmoso komponento įrenginių nuosavybės klausimas, kurį būtina svarstyti atsižvelgiant į tokių įrenginių savininkų teises ir atsakomybę. Savininkui suteikiamos kuo platesnės teisės, įskaitant teisę naudoti, perduoti ir disponuoti.

Siekiant nustatyti, ar perimti kosmoso komponento įrenginių nuosavybę, reikia išskirti du etapus. Pirmajame etape, t. y. dabartinės daugiametės finansinės programos laikotarpiu, ES įnašas į EKA programą siekė tik apie 30 proc. ir ji neturėjo pakankamai lėšų, kad galėtų priimti pagrindinį vaidmenį formuojant „Copernicus“ kosmoso komponentą. Be to, ES lėšos buvo daugiausia pagal 7BP skirti asignavimai ir jos nebuvo skirtos nuolat finansuoti veiklos programą. Todėl šiame etape ES negalėjo tapti įrenginių savininke. Antrasis etapas prasidės kartu su kita daugiamete finansine programa. Esminis pokytis šiame etape bus tai, kad ES dabar galės 100 proc. finansuoti daugumą „Copernicus“ kosmoso komponento dalių, įskaitant antžeminį segmentą, ir palydovų eksploatavimo išlaidas.

Palydovų nuosavybės klausimą reikės persvarstyti atsižvelgiant į šias naujas aplinkybes, kaip nurodyta 18 straipsnyje. Reglamente numatyta, kad ES arba specialiai paskirta įstaiga ar fondas gali perimti nuosavybę iš EKA. Reikės įvertinti su nuosavybės perdavimu susijusias galimybes atsižvelgiant į atitinkamus veiksnius, kaip antai palydovų eksploatavimą, teisinę duomenų nuosavybę, prieigos prie duomenų sąlygas ir įrenginių vertę. Šios galimybės bus svarstomos tik tokiu atveju, jei pasirodys, kad su ES nuosavybe susiję trūkumai nusveria privalumus. ES nuosavybę galima būtų perduoti tik priėmus delegotąjį aktą.

Taip pat galima būtų apsvarstyti galimybę nustatyti duomenų pirkimo sistemą.

3. TEISINIAI PASIŪLYMO ASPEKTAI

Atsižvelgiant į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 189 straipsnį, pateikiamas naujo Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatoma programa „Copernicus“, pasiūlymas. Jame nagrinėjami šie pagrindiniai klausimai:

- (1) pavadinimo pakeitimas į „Copernicus“;
- (2) GMES valdymas praktinės veiklos etapu siekiant suteikti Komisijai galimybę perduoti veiklą keliems veiklos vykdytojams;
- (3) finansavimas 2014–2020 m.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Finansinėje reglamento pasiūlymo pažymyje nurodyti orientaciniai biudžeto asignavimai, atitinkantys 2014–2020 m. daugiametę finansinę programą, pagal kuriuos nustatytas maksimalus įsipareigojimų lygis – 3 786 mln. EUR 2011 m. kainomis (4 291 mln. EUR dabartinėmis kainomis).

5. NEPRIVALOMI ELEMENTAI

Siekdama tam tikrų pasiūlyme išdėstytų tikslų Komisija gali priimti deleguotuosius aktus.

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

**kuriuo nustatoma programa „Copernicus“ ir panaikinamas Reglamentas (ES)
Nr. 911/2010**

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,
atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 189 straipsnio 2 dalį,
atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,
teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,
atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę⁶,
atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę⁷,
laikydami įprastos teisėkūros procedūros,
kadangi:

- (1) Globali aplinkos ir saugumo stebėsenos sistema (GMES) yra Žemės stebėsenos iniciatyva, kuriai vadovavo Sąjunga ir kuri buvo įgyvendinama bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis ir Europos kosmoso agentūra (toliau – EKA). GMES idėja užsimezgė 1998 m. gegužės mėn., kai kosmoso veiklos plėtrą vykdančios Europos institucijos priėmė bendrą deklaraciją – Baveno manifestą. Manifeste raginta priiinti ilgalaikį įsipareigojimą plėtoti aplinkos stebėsenos iš kosmoso paslaugas naudojantis Europoje turimais įgūdžiais bei technologijomis ir toliau juos plėtojant. 2005 m. Sąjunga priėmė strateginį sprendimą kurti nepriklausomus Europos Žemės stebėsenos pajėgumus, kurie būtų naudojami aplinkos ir saugumo sričių paslaugoms teikti⁸, po kurio buvo galiausiai priimtas 2010 m. rugsėjo 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 911/2010, dėl Europos Žemės stebėsenos programos (GMES) ir jos pradinės praktinės veiklos 2011–2013 m.⁹;
- (2) „Copernicus“ turėtų būti laikoma Europos įnašu kuriant globalią Žemės stebėjimo sistemų sistemą (toliau – GEOSS), kurią rengia Žemės stebėjimo grupė (toliau – GEO);
- (3) remiantis tos iniciatyvos rezultatais Reglamente (ES) Nr. 911/2010 nustatyta Europos Žemės stebėsenos programa (GMES) ir jos pradinės praktinės veiklos įgyvendinimo taisyklės;

⁶ OL C , , p. .

⁷ OL C , , p. .

⁸ KOM (2005) 565 galutinis, 2005 11 10.

⁹ OL L 276, 2010 10 20, p. 1.

- (4) pagal naują daugiametę finansinę programą Reglamente (ES) Nr. 911/2010 nustatyta programa turėtų būti tęsiama, tačiau akronimas GMES turėtų būti pakeistas pavadinimu „Copernicus“ siekiant palengvinti ryšius su plačiąja visuomene. Komisija įregistravo šį pavadinimą kaip prekės ženklą, kad jį galėtų naudoti Sąjungos institucijos ir galima būtų išduoti licencijas kitiems suinteresuotiems naudotojams, ypač pagrindinių paslaugų teikėjams;
- (5) programa „Copernicus“ siekiama teikti tikslią ir patikimą informaciją, susijusią su aplinka ir saugumu, kuri būtų pritaikyta prie naudotojų poreikių ir kuria būtų remiamos kitos Sąjungos politikos sritys, visų pirma vidaus rinka, transportas, aplinka, energetika, civilinė sauga, bendradarbiavimas su trečiosiomis šalimis ir humanitarinė pagalba. Ji grindžiama esamais Europos pajėgumais ir papildoma naujais bendrai sukurtais įrenginiais;
- (6) programa „Copernicus“ turėtų būti įgyvendinama nuosekliai su kitomis atitinkamomis Sąjungos priemonėmis ir veikla, visų pirma su veikla aplinkos bei kovos su klimato kaita srityse, saugumo, asmens duomenų apsaugos, konkurencingumo ir inovacijų, sanglaudos, mokslinių tyrimų, transporto, konkurencijos ir tarptautinio bendradarbiavimo sričių priemonėmis ir Europos globalios navigacijos palydovinių sistemų (GNSS) programa. Be to, „Copernicus“ duomenys turėtų išlikti suderinami su valstybių narių erdvinės informacijos duomenimis ir jais turėtų būti grindžiama erdvinės informacijos infrastruktūros, sukurtos 2007 m. kovo 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2007/2/EB, sukuriančia Europos bendrijos erdvinės informacijos infrastruktūrą (INSPIRE)¹⁰, plėtra Sąjungoje. „Copernicus“ taip pat turėtų papildyti bendrosios aplinkos informacijos sistemą (SEIS) ir Sąjungos veiklą reagavimo į ekstremalias situacijas srityje;
- (7) „Copernicus“ – programa, kuri turi būti įgyvendinama pagal pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategiją „Europa 2020“. Ji turi būti naudinga įvairių sričių Sąjungos politikai ir prisidėti prie strategijos „Europa 2020“ tikslų įgyvendinimo, visų pirma plėtojant veiksmingą kosmoso politiką, kad būtų sukurtos priemonės kai kuriems pagrindiniams pasaulinio masto uždaviniams spręsti ir kovos su klimato kaita bei energijos tvarumo tikslams siekti;
- (8) programa „Copernicus“ gali pasinaudoti 2014–2020 m. Europos Sąjungos bendrosios mokslinių tyrimų ir inovacijų programos „Horizontas 2020“ rezultatais, visų pirma pagal šią programą vykdoma mokslinių tyrimų ir inovacijų veikla būsimums Žemės stebėsenos technologijoms ir taikmenoms kurti naudojant nuotolinę patikrą, oro bei *in situ* technologijas ir duomenis, kad būtų galima spręsti svarbias visuomenei kylančias problemas;
- (9) kad programa „Copernicus“ pasiektų savo tikslus, ji turi būti pagrįsta nepriklausomais Sąjungos pajėgumais vykdyti stebėseną iš kosmoso ir teikti praktines paslaugas aplinkos, civilinės saugos ir saugumo srityse. Ją įgyvendinant taip pat turėtų būti naudojamosi turimais, ypač valstybių narių pateiktais, *in situ* duomenimis. Praktinių paslaugų teikimas priklauso nuo gerai veikiančio ir saugaus „Copernicus“ kosmoso komponento. „Copernicus“ kosmoso komponentui didžiausią grėsmę kelia didėjanti susidūrimo su kitais palydovais ir kosminėmis šiukšlėmis rizika. Todėl programa „Copernicus“ turėtų būti remiami veiksmai, kuriais siekiama sumažinti šį pavojų, visų pirma prisidedant prie programos, nustatytos Europos Parlamento ir Tarybos

¹⁰

OL L 108, 2007 4 25, p. 1.

sprendimu [XXX], kuriuo nustatoma kosmoso stebėjimo ir sekimo paramos programa¹¹;

- (10) didžiausia suma, kurios reikia „Copernicus“ veiklai finansuoti 2014–2020 m., yra 3 786 mln. EUR 2011 m. kainomis, skiriant šią sumą atskirame Sąjungos bendrojo biudžeto 2 antraštinės dalies 1a išlaidų kategorijos biudžeto skyriuje. Komisijos administracinės ir personalo išlaidos, patirtos koordinuojant programą „Copernicus“, turėtų būti finansuojamos iš Sąjungos biudžeto;
- (11) siekdama pagerinti „Copernicus“ įgyvendinimą ir ilgalaikį planavimą Komisija turėtų priimti metinę darbo programą, kuri atitiktų daugiamečio plano prioritetus, tikslus ir strategijas;
- (12) „Copernicus“ turėtų būti orientuota į naudotojus, taigi būtinas nuolatinis ir veiksmingas naudotojų dalyvavimas, ypač nustatant ir įteisinant paslaugų reikalavimus;
- (13) tarptautinis „Copernicus“ pobūdis yra itin svarbus keičiantis duomenimis bei informacija bei naudojantis stebėsenos infrastruktūra. Tokia keitimosi sistema yra ekonomiškai efektyvesnė nei duomenų pirkimo sistemos ir sustiprina pasaulinį programos aspektą;
- (14) EEE susitarime ir bendruosiuose susitarimuose su šalimis kandidatėmis ir potencialiomis šalimis kandidatėmis numatyta galimybė šioms šalims dalyvauti Sąjungos programose. Trečiosioms šalims ir tarptautinėms organizacijoms turėtų būti suteikta galimybė dalyvauti šiose programose tuo tikslu sudarius tarptautinius susitarimus;
- (15) valstybės narės, trečiosios šalys ir tarptautinės organizacijos turėtų turėti galimybę prisidėti prie programų pagal atitinkamus susitarimus;
- (16) Komisija turėtų prisiimti visą atsakomybę už programą „Copernicus“. Ji turėtų apibrėžti programos prioritetus ir tikslus ir užtikrinti bendrą programos koordinavimą ir priežiūrą;
- (17) atsižvelgiant į „Copernicus“ partnerystės aspektą ir siekiant išvengti techninių žinių dubliavimo programos įgyvendinimo užduotis reikėtų perduoti subjektams, turintiems tinkamų techninių ir profesinių pajėgumų;
- (18) tinkamai pagrįstais atvejais, jei reikia imtis ypatingo pobūdžio veiksmų ir pasikliauti specifinėmis Sąjungos įstaigos žiniomis, įgyvendindama programą „Copernicus“ Komisija gali remtis kompetentingomis Sąjungos agentūromis, kaip antai Europos aplinkos agentūra (EEA), Europos operatyvaus bendradarbiavimo prie Europos Sąjungos valstybių narių išorės sienų valdymo agentūra (FRONTEX), Europos jūrų saugumo agentūra (EMSA) ir Europos Sąjungos palydovų centru (EUSC), ar bet kokia kita atitinkama įstaiga, kuriai pagal 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių¹² 58 straipsnį galima perduoti programos įgyvendinimo užduotis. Renkantis Sąjungos įstaigą būtina tinkamai atsižvelgti į sąnaudų veiksmingumą vykdant pavestas užduotis ir poveikį įstaigos valdymo struktūrai bei jos finansiniams ir žmogiškiesiems ištekliams;

¹¹ OL L [...], [...], p. [...].

¹² OL L 298, 2012 10 26, p. 1.

- (19) nuosekliai siekiant „Copernicus“ tikslų būtina koordinuoti įvairių su „Copernicus“ susijusių partnerių veiklą ir parengti, įdiegti ir teikti naudotojų poreikius tenkinančias paslaugas ir stebėsenos pajėgumus. Šiuo atžvilgiu komitetas turėtų padėti Komisijai užtikrinti Sąjungos, valstybių narių ir tarpvalstybinių agentūrų indėlį į „Copernicus“ koordinavimą geriausiai išnaudodamas esamus pajėgumus ir nustatydamas trūkumus, kuriuos reikėtų pašalinti Sąjungos lygiu. Jis taip pat turėtų padėti Komisijai stebėti nuoseklų „Copernicus“ įgyvendinimą;
- (20) veiklos vykdytojų, kuriems Komisija perdavė užduotis, veikla turėtų taip pat būti vertinama remiantis veiklos rodikliais. Tai suteiktų Europos Parlamentui ir Tarybai informacijos apie „Copernicus“ operacijų ir programos įgyvendinimo pažangą;
- (21) naudotojams turėtų būti suteikta galimybė visapusiškai, laisvai ir nemokamai naudotis pagal programą „Copernicus“ gautais duomenimis ir informacija, siekiant skatinti naudojimąsi ir keitimąsi jais ir sustiprinti Žemės stebėsenos rinkas Europoje, ypač naudotojų sektorių, taip skatinant ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą;
- (22) jeigu dėl prieigos prie „Copernicus“ ar trečiųjų šalių duomenų ir informacijos ar naudojimosi jais kiltų pavojus Sąjungos ir jos valstybių narių saugumui ar grėsmė jų išorės santykiams, Komisija turėtų apriboti išduotas licencijas ar galimybę naudotis tais duomenimis ir informacija;
- (23) svarbus yra „Copernicus“ kosmoso komponento įrenginių nuosavybės klausimas, kurį būtina svarstyti atsižvelgiant į tokių įrenginių savininkų teises ir atsakomybę. Sąjunga turėtų tapti savininke, kad turėtų teisę šiais įrenginiais naudotis, juos perduoti ir jais disponuoti. Palydovų „Sentinel“ atveju savininkas visų pirma turi teisę priimti sprendimą dėl duomenų politikos ir valdyti jos įgyvendinimą, pasirinkti eksploatavimo modelį ir palydovų „Sentinel“ operatorių ir sudaryti tarptautinius susitarimus su trečiosiomis šalimis dėl, be kita ko, dalijimosi palydovų duomenimis;
- (24) Sąjungos finansiniai interesai viso išlaidų ciklo metu turėtų būti apsaugoti proporcingomis priemonėmis, įskaitant pažeidimų prevenciją, nustatymą ir tyrimą, prarastų, neteisingai išmokėtų ar netinkamai panaudotų lėšų susigrąžinimą ir atitinkamais atvejais administracines bei finansines sankcijas pagal Reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 966/2012;
- (25) siekiant padidinti „Copernicus“ vertę naudotojams Komisijai turėtų padėti tarpinių ir galutinių naudotojų atstovai, valstybių narių ekspertai, įskaitant iš atitinkamų nacionalinių agentūrų, ar nepriklausomi ekspertai;
- (26) siekiant užtikrinti vienodas šio reglamento įgyvendinimo sąlygas, susijusias su metinės darbo programos, daugiamečio 2014–2020 m. darbo plano ir priemonių, skirtų skatinti valstybių narių konvergenciją naudojimosi „Copernicus“ duomenimis ir informacija ir jų prieigos prie Žemės stebėsenos technologijų ir plėtros atžvilgiu, priėmimu, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamas laikantis 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai¹³;
- (27) siekiant informuoti valstybes nares ir užtikrinti sprendimų priėmimo proceso nešališkumą priimant priemones, skirtas skatinti valstybių narių konvergenciją

¹³ OL L 55, 2011 2 28, p. 13.

naudojimosi „Copernicus“ duomenimis ir informacija ir jų prieigos prie Žemės stebėsenos technologijų ir plėtos atžvilgiu, turėtų būti taikoma patariamoji procedūra. Atsižvelgiant į tai, kad tas teisės aktas yra susijęs su didelį poveikį turinčia programa, metinei darbo programai ir daugiamečiui 2014–2020 m. darbo planui priimti turėtų būti taikoma nagrinėjimo procedūra;

- (28) siekiant atsižvelgti į galimą saugumui kylantį pavojų, dažnių juostos plotį ir kitus techninio pobūdžio apribojimus, pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 290 straipsnį Komisijai turėtų būti suteikti įgaliojimai priimti aktus, kuriais nustatomi praktinėms paslaugoms teikti būtini duomenų reikalavimai, prieigos prie „Copernicus“ duomenų ir informacijos, jų registravimo ir naudojimosi jais sąlygos ir tvarka, priėmimo stotims, kurios nėra programos „Copernicus“ dalis, perduotų palydovų duomenų perdavimo ir naudojimo sąlygos ir tvarka, „Copernicus“ duomenų ir informacijos archyvavimo sąlygos ir tvarka, konkretūs techniniai kriterijai, kurie yra būtini siekiant išvengti „Copernicus“ duomenų ir informacijos sistemos veiklos sutrikimų, „Copernicus“ duomenų ir informacijos sklaidos apribojimo dėl nesuderinamų teisių ar saugumo interesų kriterijai ir saugumo vertinimo rezultatų kriterijai. Ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat ir su ekspertais. Atlikdama su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą ir rengdama jų tekstus Komisija turėtų užtikrinti, kad atitinkami dokumentai būtų vienu metu, laiku ir tinkamai perduodami Europos Parlamentui ir Tarybai;
- (29) pagal šį reglamentą finansuojami veiksmai turėtų būti stebimi ir vertinami, kad juos būtų galima patikslinti ir įtraukti naujus pasiekimus;
- (30) kadangi šio reglamento tikslo, t. y. programos „Copernicus“ nustatymo, valstybės narės negali deramai pasiekti, nes programa apims pajėgumus visos Europos lygiu bei priklausys nuo koordinuoto paslaugų teikimo visose valstybėse narėse, jos įgyvendinimas turi būti koordinuojamas Sąjungos lygiu, ir kadangi dėl veiksmo masto to tikslo būtų geriau siekti Sąjungos lygiu, laikydamasi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina tam tikslui pasiekti;
- (31) todėl, siekiant sukurti tinkamą valdymo ir finansavimo sistemą ir užtikrinti, kad programa „Copernicus“ pradėtų visu pajėgumu veikti nuo 2014 m., reikia panaikinti Reglamentą (ES) Nr. 911/2010,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Dalykas

Šiuo reglamentu nustatoma Sąjungos Žemės stebėsenos programa „Copernicus“ ir jos įgyvendinimo taisyklės.

2 straipsnis

Bendrieji tikslai

- 1. Įgyvendinant programą „Copernicus“ prisidedama prie šių bendrųjų tikslų:
 - (a) aplinkos apsaugos ir pastangų užtikrinti civilinę saugą ir saugumą rėmimo;

- (b) paramos augimo strategijai „Europa 2020“ prisidedant prie pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo tikslų įgyvendinimo; pagal programą skatinant naudoti komercines taikmenas, ypač didinamas ekonomikos stabilumas ir skatinamas jos augimas.
- 2. Pirminiai duomenys ir informacija, gauti vykdant stebėseną iš kosmoso bei naudojantis turimais *in situ* duomenimis (toliau – „Copernicus“ duomenys ir informacija) yra tikslūs ir patikimi, teikiami nuolat bei ilgą laiką ir atitinka „Copernicus“ naudotojų bendruomenių poreikius. Prieiga prie šių duomenų yra visapusiška, laisva ir nemokama laikantis šiame reglamente ar juo remiantis apibrėžtų sąlygų.
- 3. Pagal 2 dalį „Copernicus“ naudotojų bendruomenės yra Europos nacionalinės, regioninės ar vietos įstaigos, kurioms pavesta nustatyti, įgyvendinti viešąsias paslaugas ar politikos priemonės, užtikrinti paslaugų teikimą ar priemonių taikymą arba vykdyti jų stebėseną 4 straipsnio 1 dalyje nurodytose politikos srityse.
- 4. 1 dalyje nurodytų tikslų įgyvendinimas vertinamas pagal šiuos rezultatų rodiklius:
 - (a) prieigą prie duomenų ir informacijos laikantis atitinkamų paslaugų teikimo reikalavimų, taikomų aplinkos, civilinės saugos ir saugumo srityse;
 - (b) Europos naudotojų grandies veiklos vykdytojų skverbimąsi į rinką ir konkurencingumą.

3 straipsnis *Konkretūs tikslai*

- 1. Siekiant 2 straipsnyje nurodytų bendrųjų tikslų programa „Copernicus“ tenkinami naudotojų poreikiai ir teikiamos 4 straipsnio 1 dalyje nurodytos praktinės paslaugos. Pažanga siekiant šio tikslo vertinama pagal duomenų ir informacijos naudojimo lygį, kuris vertinamas atsižvelgiant į naudotojų skaičiaus didėjimą, duomenų ir pridėtinės vertės turinčios informacijos, kuriais pasinaudota, apimtį ir jų sklaidos valstybėse narėse plėtrą.
- 2. Pagal programą „Copernicus“ teikiama nuolatinė ir patikima prieiga prie stebėsenos iš kosmoso, kuri vykdoma naudojantis nepriklausomais Sąjungos Žemės stebėsenos pajėgumais; programa grindžiama esamais įrenginiais bei pajėgumais, kurie prireikus yra papildomi. Pažanga siekiant šio tikslo vertinama pagal kosmoso infrastruktūros sukūrimą (išdėstyti palydovus ir iš jų gaunamus duomenis).

4 straipsnis *„Copernicus“ paslaugų apimtis*

Kaip nurodyta 3 straipsnio 1 dalyje, „Copernicus“ paslaugos apima:

- 1. praktines paslaugas:
 - (a) atmosferos stebėsenos paslauga teikiama informacija apie Europos oro kokybę bei pasaulinės atmosferos cheminę sudėtį. Visų pirma teikiama informacija apie vietos ir nacionalinės oro kokybės stebėsenos sistemas ir turėtų būti prisidedama prie atmosferos cheminių savybių su klimatu susijusių kintamųjų duomenų stebėsenos;

- (b) jūrų stebėsenos paslauga teikiama informacija apie pasaulinio vandenyno ir Europos regioninių sričių vandenynų ir jūrų ekosistemų fizinę būklę ir dinamiką;
 - (c) žemės paviršiaus stebėsenos paslauga teikiama informacija apie pasaulio ir vietos aplinkos – biologinės įvairovės, dirvožemio, vandens, miškų ir nacionalinių išteklių – stebėseną, taip pat aplinkos, žemės ūkio, energetikos, miestų planavimo, infrastruktūros ir transporto politikos įgyvendinimą;
 - (d) klimato kaitos stebėsenos paslauga teikiama informacija, kuria siekiama išplėsti žinių bazę, skirtą prisitaikymo prie klimato kaitos ir jos švelninimo politikai remti. Ji ypač prisidės renkant esminius su klimatu susijusių kintamųjų duomenis, atliekant klimato analizę ir prognozę laiko ir vietos mastais, kiek tai susiję su prisitaikymo ir švelninimo strategijomis, skirtomis įvairioms sritims, kuriose teikiama nauda Sąjungos sektoriams ir visuomenei;
 - (e) reagavimo į ekstremalias situacijas paslauga teikiama informacija, skirta reaguoti į ekstremalias situacijas kilus tokioms nelaimėms, kaip antai meteorologiniams ir geofiziniams pavojams, žmogaus sąmoningai ir atsitiktinai sukeltoms nelaimėms ir kitoms humanitarinėms katastrofoms, bei vykdyti prevencijos, parengties, reagavimo ar atstatymo veiksmus;
 - (f) saugumo paslauga teikiama informacija, skirta padėti įveikti Europai iškilusias saugumo problemas, gerinti krizių prevenciją, pasirengimą ir reagavimo gebėjimus, visų pirma vykdant sienų kontrolę ir jūrų priežiūrą, taip pat skirta Sąjungos išorės politikai remti nustatant ir stebint grėsmes regionų saugumui, atliekant rizikos vertinimą ir diegiant ankstyvojo perspėjimo sistemas, atliekant pasienio regionų kartografavimą ir stebėseną;
2. vystomąją veiklą, kuri apima praktinių paslaugų kokybės ir rezultatų gerinimą, įskaitant jų tobulinimą ir pritaikymą, ir veiklos rizikos vengimą ar švelninimą;
 3. paramos veiklą, kuri apima naudotojų naudojimosi praktinėmis paslaugomis ir naudotojams skirtomis taikmenomis skatinimą ir ryšių bei sklaidos veiklą.

5 straipsnis

Kosmoso komponentas

Siekiant 2 ir 3 straipsniuose nurodytų tikslų „Copernicus“ kosmoso komponentu vykdoma stebėseną iš kosmoso, kuria naudojamosi visų pirma 4 straipsnio 1 dalyje nurodytoms praktinėms paslaugoms teikti. „Copernicus“ kosmoso komponentas apima šią veiklą:

- (a) stebėseną iš kosmoso, įskaitant:
 - „Copernicus“ kosmoso infrastruktūros eksploatavimą, įskaitant užduočių palydovams nustatymą, palydovų stebėseną ir kontrolę, duomenų gavimą, apdorojimą, archyvavimą ir sklaidą bei nuolatinį patikrinimą ir patvirtinimą;
 - *in situ* duomenų teikimą stebėsenai iš kosmoso patikrinti ir patvirtinti;
 - „Copernicus“ kosmoso infrastruktūrą papildančių duomenų, gautų trečiosioms šalims vykdant kosmoso misijas, teikimą, archyvavimą ir sklaidą;
 - „Copernicus“ kosmoso infrastruktūros priežiūrą;
- (b) veiklą, kuria reaguojama į besikeičiančius naudotojų poreikius, įskaitant:

- stebėsenos trūkumų ir naujų kosmoso misijų specifikacijų nustatymą remiantis naudotojų reikalavimais;
 - vystomąją veiklą, kuria siekiama modernizuoti ir papildyti „Copernicus“ kosmoso komponentą, įskaitant naujų kosmoso infrastruktūros elementų projektavimą ir viešąjį pirkimą;
- (c) indėlį apsaugant palydovus nuo susidūrimo rizikos.

6 straipsnis *In situ komponentas*

Programos „Copernicus“ *in situ* komponentas apima šią veiklą:

- (a) *in situ* duomenų rinkimo ir teikimo koordinavimą ir suderinimą, *in situ* duomenų, būtinų praktinėms paslaugoms, teikimą, įskaitant trečiųjų šalių tarptautinio lygmens *in situ* duomenis;
- (b) techninės pagalbos teikimą Komisijai, kiek tai susiję su *in situ* stebėsenos duomenims taikomais paslaugų reikalavimais;
- (c) bendradarbiavimą su *in situ* veiklos vykdytojais, siekiant skatinti vystomosios veiklos, susijusios su *in situ* stebėsenos infrastruktūra ir tinklais, plėtrą.

7 straipsnis *Finansavimas*

1. Finansinį paketą, skiriamą programai „Copernicus“ 2014–2020 m., sudaro maksimali 3 786 mln. EUR suma 2011 m. kainomis.
2. Kiekvienais metais biudžeto valdymo institucija skiria asignavimus, neviršydama daugiametėje finansinėje programoje nustatytų ribų. Biudžetiniai įsipareigojimai veiklai, besitęsiančiai ilgiau nei vienerius finansinius metus, gali būti išskirstomi keleriems metams į metines dalis.
3. Programos „Copernicus“ finansavimui skirtos lėšos taip pat gali būti skiriamos padengti išlaidas, susijusias su pasirengimo, stebėsenos, kontrolės, audito ir vertinimo veikla, kuri tiesiogiai būtina programai „Copernicus“ valdyti ir jos tikslams pasiekti, ir visų pirma susijusias su tyrimais, posėdžiais, informavimo ir komunikacijos veikla, taip pat išlaidas, susijusias su informacinių technologijų tinklais, skirtais daugiausia informacijai apdoroti ir duomenimis keistis. Šiuo reglamentu komunikacijos veiklai skirtos lėšos taip pat gali būti proporcingai naudojamos institucinio informavimo apie Sąjungos politikos prioritetus veiklai.
4. Kitoms įstaigoms pavestoms užduotims taikoma Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 164 ir 165 straipsniuose nurodyta procedūra.

8 straipsnis *Komisijos darbo programa*

Pagal Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 84 straipsnį Komisija priima darbo programą. Tas įgyvendinimo aktas priimamas laikantis šio reglamento 20 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

9 straipsnis

Bendradarbiavimas su valstybėmis narėmis

1. Komisija bendradarbiauja su valstybėmis narėmis, siekdama pagerinti jų keitimąsi duomenimis ir informacija ir padidinti duomenų ir informacijos, kuriais galima naudotis įgyvendinant programą „Copernicus“, kiekį.
2. Komisija gali priimti priemones, skirtas skatinti valstybių narių konvergenciją naudojimosi „Copernicus“ duomenimis ir informacija ir jų prieigos prie Žemės stebėsenos technologijų ir plėtos atžvilgiu. Tokiomis priemonėmis neiškraipoma laisva konkurencija. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 20 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamąsios procedūros.

10 straipsnis

Tarptautinis bendradarbiavimas

1. Sąjunga, atstovaujama Komisijos, gali sudaryti susitarimus su šiomis trečiosiomis šalimis:
 - (a) Europos laisvosios prekybos asociacijos (ELPA) šalimis, kurios yra Europos ekonominės erdvės (EEE) Susitariančiosios Šalys pagal EEE susitarime nustatytas sąlygas;
 - (b) šalimis kandidatėmis, taip pat potencialiomis šalimis kandidatėmis pagal atitinkamus bendruosius susitarimus ar asociacijos susitarimo protokolą, kuriuose įtvirtinami tokių šalių dalyvavimo Sąjungos programose bendrieji principai ir sąlygos;
 - (c) Šveicarija, kitomis a ir b punktuose nenurodytomis trečiosiomis šalimis ir tarptautinėmis organizacijomis pagal Sąjungos su tokiomis trečiosiomis šalimis ar tarptautinėmis organizacijomis sudarytus susitarimus, laikantis SESV 218 straipsnio, kuriame nustatytos jų dalyvavimo sąlygos ir išsamios taisyklės.
2. Trečiosios šalys ar tarptautinės organizacijos gali programai teikti finansinę paramą ar skirti nepiniginį įnašą. Pagal Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 20 straipsnio 2 dalį finansinė parama laikoma išorės asignuotosiomis įplaukomis. Finansinė parama ir nepiniginiai įnašai priimami laikantis su atitinkama trečiąja šalimi ar tarptautine organizacija sudaryto susitarimo sąlygų.

11 straipsnis

Komisijos vaidmuo

1. Komisija prisiima visą atsakomybę už programą. Ji apibrėžia programos prioritetus ir tikslus ir prižiūri jos įgyvendinimą, ypač kiek tai susiję su sąnaudomis, tvarkaraščiu ir veiklos rezultatais.
2. Komisija Sąjungos vardu ir savo kompetencijos srityje palaiko santykius su trečiosiomis šalimis ir tarptautinėmis organizacijomis ir užtikrina programos „Copernicus“ koordinavimą su nacionaliniu, Sąjungos ir tarptautiniu lygiais vykdoma veikla.
3. Komisija koordinuoja valstybių narių įnašus, kuriais siekiama užtikrinti praktinį paslaugų teikimą ir galimybę ilgą laiką naudotis iš stebėsenos infrastruktūros gaunamais duomenimis, kuri būtina paslaugoms teikti.

4. Komisija užtikrina, kad programa „Copernicus“ papildytų ir derėtų su kitomis susijusiomis Sąjungos politikos kryptimis, priemonėmis, programomis ir veiksmais.
5. Komisija palaiko skaidrų ir nuolatinį naudotojų dalyvavimo ir konsultavimosi su jais procesą, kuriuo remiantis galima nustatyti naudotojų poreikius Sąjungos ir nacionaliniu lygmenimis.
6. Pagal 21 straipsnį Komisija priima deleguotuosius aktus, kuriais nustatomi praktinėms paslaugoms teikti būtini duomenų reikalavimai ir numatoma galimybė juos keisti.
7. Komisija skiria finansinių išteklių programos „Copernicus“ finansavimui.

12 straipsnis *Veiklos vykdytojai*

1. Komisija gali iš dalies arba visiškai pavesti 4 straipsnyje aprašytas įgyvendinimo užduotis kompetentingoms Sąjungos įstaigoms, jeigu tai pateisinama dėl specialaus veiksmo pobūdžio ir konkrečios Sąjungos įstaigos patirties. Šios įstaigos, be kita ko, tai:
 - (a) Europos aplinkos agentūra (EAA);
 - (b) Europos operatyvaus bendradarbiavimo prie Europos Sąjungos valstybių narių išorės sienų valdymo agentūra (FRONTEX);
 - (c) Europos jūrų saugumo agentūra (EMSA);
 - (d) Europos Sąjungos palydovų centras (EUSC).
2. Pasirenkant Sąjungos įstaigą tinkamai atsižvelgiama į ekonominę tų užduočių pavedimo efektyvumą ir poveikį įstaigos valdymo struktūrai bei jos finansiniams ir žmogiškiesiems ištekliams.
3. Biudžeto vykdymo užduotys, kurios pagal šį straipsnį pavedamos išskirtinai kompetentingoms Sąjungos įstaigoms, informavimo tikslais įtraukiamos į tos Sąjungos įstaigos darbo programą.
4. Komisija gali iš dalies arba visiškai pavesti 5 straipsnio b punkte aprašytas kosmoso komponento plėtros užduotis Europos kosmoso agentūrai.
5. Komisija gali iš dalies arba visiškai pavesti 5 straipsnio a punkte aprašytas kosmoso komponento praktinės veiklos užduotis EKA ir Europos meteorologinių palydovų eksploatavimo organizacijai (EUMETSAT).
6. Komisija gali iš dalies arba visiškai pavesti 6 straipsnyje aprašytą *in situ* komponento veiklą veiklos vykdytojams, teikiantiems 4 straipsnyje nurodytas paslaugas.

13 straipsnis *Veiklos vykdytojų priežiūra*

Veiklos vykdytojai gali teikti Komisijai skundus dėl sutarčių sudarymo ir dotacijų skyrimo įgyvendinant įgaliojimų perdavimo susitarimą ar darbo programą. Tačiau tokie skundai gali būti susiję tik su tyčiniaisiais neteisėtais veiksmais, didelio neatsargumo ar sukčiavimo atvejais ir pateikiami tik po to, kai prieš veiklos vykdytoją jau buvo imtasi visų įmanomų veiksmų.

14 straipsnis
„Copernicus“ duomenų ir informacijos politika

„Copernicus“ duomenimis ir informacija galima naudotis nuolat, laisvai ir nemokamai, nustatant šiuos apribojimus:

- (a) su licencijų išdavimo sąlygomis susiję trečiųjų šalių duomenys ir informacija;
- (b) sklaidos formatai, charakteristikos ir platinimo priemonės;
- (c) Sąjungos ar jos valstybių narių saugumo interesai ir išorės santykiai;
- (d) „Copernicus“ duomenis ir informaciją teikiančios sistemos veiklos sutrikimo dėl saugos ar techninių priežasčių rizika.

15 straipsnis
Apribojimai ir prieigos bei naudojimo sąlygos

1. Komisija pagal 21 straipsnį gali priimti deleguotuosius aktus dėl:
 - (a) prieigos prie „Copernicus“ duomenų ir informacijos, jų registravimo ir naudojimo, įskaitant formatus, charakteristikas ir sklaidos priemones, sąlygų ir tvarkos;
 - (b) priėmimo stotims, kurios nėra programos „Copernicus“ dalis, perduotų palydovų duomenų perdavimo ir naudojimo sąlygų ir tvarkos;
 - (c) „Copernicus“ duomenų ir informacijos archyvavimo sąlygų ir tvarkos;
 - (d) konkrečių techninių kriterijų, kurie yra būtini siekiant išvengti „Copernicus“ duomenų ir informacijos sistemos veiklos sutrikimų, įskaitant prieigos pirmenybę;
 - (e) „Copernicus“ duomenų ir informacijos sklaidos apribojimo dėl nesuderinamų teisių ar saugumo interesų kriterijų;
 - (f) saugumo vertinimo rezultatų kriterijų.
2. Komisija nustato atitinkamas „Copernicus“ ir trečiųjų šalių duomenų ir informacijos bei priėmimo stotims, kurios nėra programos „Copernicus“ dalis, perduotų palydovų duomenų licencijas, kurios atitinka šį reglamentą ir 1 dalyje nurodytus deleguotuosius aktus.

16 straipsnis
Saugumo interesų apsauga

1. Komisija iš anksto įvertina „Copernicus“ duomenų ir informacijos saugumą, kad nustatytų duomenis ir informaciją, kurie yra būtini siekiant apsaugoti Sąjungos interesus ar užtikrinti nacionalinį saugumą.
2. Valstybės narės ir programoje „Copernicus“ dalyvaujančios trečiosios šalys pagal 10 straipsnį gali paprašyti Komisijos atlikti naują saugumo vertinimą, jei to reikia dėl saugumo aspektų pokyčių.
3. Jei per „Copernicus“ duomenų ir informacijos rinkimo ir rengimo laikotarpį saugumo vertinimo iš anksto atlikti neįmanoma, Komisija gali saugumą įvertinti vietoje.
4. Komisija teikia nurodymus dėl „Copernicus“ duomenų ir informacijos sklaidos apribojimų atskirais atvejais remiantis kriterijais, nustatytais pagal 15 straipsnio 1

dalies f punktą. Skubos atvejais Komisijos nurodymai priimami per kuo trumpesnę laikotarpį, kurio reikia, kad jie būtų veiksmingi. Komisija imasi mažiausiai neigiamo poveikio programos „Copernicus“ tikslams ir „Copernicus“ duomenims ir informacijai turinčių priemonių. Ji teikia proporcingus nurodymus, įskaitant punktualumo ir teritorijos masto atžvilgiu, ir įvertina saugumo interesus, kuriems gali kilti grėsmė, apsaugą, palyginti su galimybe naudotis iš kitų šaltinių gaunamais duomenimis ir informacija.

17 straipsnis

Sjungos finansinių interesų apsauga

1. Komisija atitinkamomis priemonėmis užtikrina, kad, įgyvendinant pagal šią programą finansuojamus veiksmus, būtų apsaugoti Sąjungos finansiniai interesai ir tuo tikslu taikomos sukčiavimo, korupcijos ir kitos neteisėtos veikos prevencijos priemonės, atliekamos veiksmingos patikros, nustačius pažeidimų susigrąžinamos neteisėtai išmokėtos sumos ir, jei reikia, taikomos veiksmingos ir proporcingos atgrasomosios sankcijos.
2. Komisijai arba jos atstovams ir Audito Rūmams suteikiami įgaliojimai atlikti visų dotacijų gavėjų, rangovų ir subrangovų, gavusių Sąjungos lėšų pagal programą, dokumentų auditą ir auditą vietoje.
3. Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (OLAF) gali atlikti tyrimus, įskaitant patikras ir patikrinimus vietoje, remdamasi 1999 m. gegužės 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1073/1999 dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) atliekamų tyrimų ir 1996 m. lapkričio 11 d. Tarybos reglamento (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 dėl Komisijos atliekamų patikrinimų ir inspektavimų vietoje siekiant apsaugoti Europos Bendrijų finansinius interesus nuo sukčiavimo ir kitų pažeidimų nuostatomis ir procedūromis, siekdama nustatyti, ar būta su dotacijos susitarimu, sprendimu dėl dotacijos ar pagal šią programą finansuojama sutartimi susijusio sukčiavimo, korupcijos ar kitos neteisėtos veiklos atvejų, kenkiančių Sąjungos finansiniams interesams.
4. Nepažeidžiant 1, 2 ir 3 dalių, bendradarbiavimo susitarimuose su trečiosiomis šalimis ir tarptautinėmis organizacijomis, sutartyse, dotacijos susitarimuose ir sprendimuose, sudaromuose įgyvendinant šią programą, įrašomos nuostatos, kuriomis Komisijai, Audito Rūmams ir OLAF aiškiai suteikiami įgaliojimai atlikti tokius auditus ir tyrimus pagal jų atitinkamą kompetenciją.

18 straipsnis

Nuosavybė

1. Pagal susitarimus su trečiosiomis šalimis, jei tinkama, dėl dabartinės nuosavybės teisių, viso materialiojo ir nematerialiojo turto, sukurto ar išvystyto pagal programą „Copernicus“, savininkė yra Sąjunga arba specialiai paskirta įstaiga ar fondas.
2. Su nuosavybės perdavimu Sąjungai susijusios sąlygos nustatomos 1 dalyje nurodytuose susitarimuose.
3. Pagal 21 straipsnį Komisija priima deleguotuosius aktus, kuriais nustatomos bet kokio vėlesnio Sąjungos nuosavybės perdavimo kitiems subjektams sąlygos. Remiantis skaidriomis ir objektyviomis priežastimis, dėl kurių nekyla interesų konflikto, deleguotuoju aktu paskiriama kita įstaiga ar fondas.

19 straipsnis
Komisijai teikiama pagalba

1. Komisijai gali padėti galutinių naudotojų atstovai, nepriklausomi ekspertai, visų pirma saugumo klausimais, ir atitinkamų nacionalinių agentūrų, visų pirma nacionalinių kosmoso agentūrų, atstovai, kurie jai teiktų reikiamas technines ir mokslines žinias ir naudotojų atsiliepimus.

20 straipsnis
Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda komitetas („Copernicus“ komitetas). Tas komitetas – tai komitetas, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.
2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 4 straipsnis.
3. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.

21 straipsnis
Įgaliojimų delegavimas

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.
2. 15 straipsnio 1 dalyje ir 18 straipsnio 3 dalyje nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami neribotam laikotarpiui nuo 2014 m. sausio 1 d.
3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kuriuo metu atšaukti deleguotuosius įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Jis įsigalioja kitą dieną po sprendimo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.
4. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.
5. Pagal 15 straipsnio 1 dalį ir 18 straipsnio 3 dalį priimti deleguotieji aktai įsigalioja tik tuo atveju, jei per du mėnesius nuo pranešimo apie jį Europos Parlamentui ir Tarybai nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepateikia prieštaravimų, arba jei dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais.

22 straipsnis
Vertinimas

1. Komisija ne vėliau kaip iki 2018 m. birželio 30 d. parengia vertinimo ataskaitą, kurioje įvertina visų pagal programą „Copernicus“ finansuotų užduočių tikslų įgyvendinimą, atsižvelgdama į jų rezultatus ir poveikį, Europos pridėtinę vertę ir išteklių panaudojimo veiksmingumą. Vertinime visų pirma atsižvelgiama į visų tikslų įgyvendinimo tęstinumo svarbą ir tai, kaip priemonėmis prisidedama prie 2 ir 3 straipsniuose nurodytų tikslų.
2. Komisija atlieka 1 dalyje nurodytą vertinimą glaudžiai bendradarbiaudama su programos „Copernicus“ veiklos vykdytojais ir naudotojų bendruomenėmis ir

nagrinėja programos „Copernicus“ efektyvumą bei veiksmingumą ir tai, kaip ja prisidedama prie 2 ir 3 straipsniuose nurodytų tikslų. Komisija šių vertinimų rezultatus pateikia Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui.

3. Komisija, kuriai prireikus gali padėti nepriklausomi subjektai, gali vertinti projektų vykdymo metodus ir jų įgyvendinimo poveikį, kad galėtų nustatyti, ar buvo pasiekti tikslai, įskaitant su aplinkos apsauga susijusius tikslus.
4. Komisija gali paprašyti valstybės narės pateikti konkretų pagal šį reglamentą finansuotos veiklos ir susijusių projektų vertinimą arba prireikus jai suteikti tokių projektų vertinimui atlikti reikalingą informaciją ir pagalbą.

23 straipsnis Panaikinimas

Reglamentas (ES) Nr. 911/2010 panaikinamas.

Nuorodos į panaikintą reglamentą laikomos nuorodomis į šį reglamentą.

24 straipsnis Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Jis taikomas nuo 2014 m. sausio 1 d.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje

*Europos Parlamento vardu
Pirmininkas*

*Tarybos vardu
Pirmininkas*

FINANSINĖ TEISĖS AKTO PASIŪLYMO PAŽYMA

1. PASIŪLYMO STRUKTŪRA

- 1.1. Pasiūlymo pavadinimas
- 1.2. Atitinkama politikos sritis VGV / VGB sistemoje
- 1.3. Pasiūlymo pobūdis
- 1.4. Tikslai
- 1.5. Pasiūlymo pagrindas
- 1.6. Trukmė ir finansinis poveikis
- 1.7. Numatyti valdymo metodai

2. VALDYMO PRIEMONĖS

- 2.1. Priežiūros ir atskaitomybės taisyklės
- 2.2. Valdymo ir kontrolės sistema
- 2.3. Sukčiavimo ir pažeidimų prevencijos priemonės

3. NUMATOMAS PASIŪLYMO (INICIATYVOS) FINANSINIS POVEIKIS

- 3.1. Atitinkama (-os) daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija (-os) ir biudžeto išlaidų eilutė (-ės)
- 3.2. Numatomas poveikis išlaidoms
 - 3.2.1. Numatomo poveikio išlaidoms suvestinė
 - 3.2.2. Numatomas poveikis veiklos asignavimams
 - 3.2.3. Numatomas poveikis administracinio pobūdžio asignavimams
 - 3.2.4. Suderinamumas su dabartine daugiamete finansine programa
 - 3.2.5. Trečiųjų šalių finansinis įnašas
- 3.3. Numatomas poveikis įplaukoms

FINANSINĖ TEISĖS AKTO PASIŪLYMO PAŽYMA

1. PASIŪLYMO STRUKTŪRA

1.1. Pasiūlymo pavadinimas

Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatoma Europos Žemės stebėsenos programa („Copernicus“), pasiūlymas

1.2. Atitinkama politikos sritis VGV / VGB sistemoje¹⁴

02 antraštinė dalis. Įmonės 02 06 skyrius. „Copernicus“
--

1.3. Pasiūlymo pobūdis

- ☐ Pasiūlymas (iniciatyva) susijęs (-usi) su **nauja priemone**
- ☐ Pasiūlymas (iniciatyva) susijęs (-usi) su **nauja priemone, kuri bus priimta įgyvendinus bandomąjį projektą ir (arba) atlikus parengiamuosius veiksmus¹⁵**
- ☒ Pasiūlymas (iniciatyva) susijęs (-usi) su **esamos priemonės galiojimo pratęsimu**
- ☐ Pasiūlymas (iniciatyva) susijęs (-usi) su **priemone, perorientuota į naują priemonę**

1.4. Tikslai

„Copernicus“ – naujas Europos Žemės stebėsenos programos (GMES – globalios aplinkos ir saugumo stebėsenos sistemos) pavadinimas. Visa pagal ją vykdoma veikla siekiama užtikrinti nenutrūkstamą tikslų ir patikimų duomenų bei informacijos, susijusių su aplinka ir saugumu, teikimą naudotojams, atsakingiems už politikos formavimą, įgyvendinimą ir stebėseną ES ir jos valstybėse narėse. „Copernicus“ tikslas – užtikrinti Europoje nenutrūkstamą, nepriklausomą ir patikimą prieigą prie stebėsenos duomenų ir informacijos.

„Copernicus“ – programa, kuri turi būti įgyvendinama pagal pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategiją „Europa 2020“. Dėl jos teikiamos naudos ekonomikos augimui ir stabilumui, kurie turi būti pasiekti skatinant pridėtinę vertę turinčių komercinių taikmenų naudojimą, ši programa yra pavyzdinės pramonės politikos iniciatyvos dalis įgyvendinant strategiją „Europa 2020“¹⁶.

Programa „Copernicus“ remiami šie bendrieji tikslai:

- (a) aplinkos apsauga ir pastangos užtikrinti civilinę saugą;
- (b) parama augimo strategijai „Europa 2020“ prisidedant prie pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo tikslų įgyvendinimo; be to, skatinant naudoti komercines programos taikmenas didinamas ekonomikos stabilumas ir skatinamas jos augimas.

„Copernicus“ naudotojų bendruomenės yra Europos nacionalinės, regioninės ar vietos įstaigos, kurioms pavesta nustatyti, įgyvendinti viešąsias paslaugas ar politikos priemones, užtikrinti paslaugų teikimą ir priemonių taikymą arba vykdyti jų stebėseną Reglamento 4 straipsnio 1 dalyje nurodytose politikos srityse. Svarbiausios tikslinės grupės:

¹⁴ VGV – veikla grindžiamas valdymas, VGB – veikla grindžiamo biudžeto sudarymas.

¹⁵ Kaip nurodyta Finansinio reglamento 49 straipsnio 6 dalies a arba b punkte.

¹⁶ COM(2013) 108 *final*, 2013 2 28.

- Europos lygmens nacionalinės ir vietos valdžios institucijos (kurios yra ir programos naudotojai, ir dalyviai), taip pat trečiųjų šalių valdžios institucijos (kaip antai programoje dalyvaujančių šalių ir šalių, kurios gauna naudos pvz., iš GMES ir Afrikos iniciatyvos);
- naudotojų grandies pramonės įmonės, visų pirma MVĮ, ir
- galutiniai naudotojai (regioninės ir vietos institucijos, viešosios institucijos, įskaitant universitetus, mokslinių tyrimų centrus, netgi pavienius piliečius, kurie naudojami „Copernicus“ viešosiomis paslaugomis), naudotojų grandies sektoriaus klientai.

1.4.1. Komisijos daugiamečiai strateginiai tikslai, kurių siekiama šiuo pasiūlymu

„Copernicus“ siekiama prisidėti prie strategijos „Europa 2020“ tikslų toliau nurodytais būdais:

- „*tausiau išteklius naudojantis, ekologiškesnis ūkis*“. Tai yra, visų pirma, aplinkos išteklių, ekosistemų ir biologinės įvairovės apsauga ir valdymas; šioje srityje didesnis veiksmingumas pasiekiamas geriau vykdant ES politiką, kaip antai transporto politiką (pvz., vykdant ledo stebėseną gerinami laivų maršrutai), žemės ūkio politiką (pvz., remiamas pažangus ūkininkavimas, siekiant sumažinti žemės ūkyje naudojamų medžiagų poreikį), energetikos politiką (nustatant saulės spinduliuotės kiekį, būtiną fotovoltinės energijos gamybai);
- „*konkurencingesnis ūkis*“. „Copernicus“ – pramonės ir kosmoso politikos kryptį pavyzdine iniciatyva – siekiama skatinti ES pramonės konkurencingumą ir jos technologinį pranašumą kosmose ir kitose srityse; programos tikslas – suteikti naujų verslo galimybių MVĮ skatinant inovacijas naudotojų grandies sektoriuje ir kuriant naujas paslaugas, pagrįstas pagal „Copernicus“ gauta informacija;
- „*žiniomis pagrįstas ūkis*“. „Copernicus“ padeda geriau suprasti pasaulinio masto uždavinius – pagal programą teikiami itin svarbūs duomenys ir taip remiama mokslinių tyrimų ir mokslo plėtra;
- „*inovacijomis pagrįstas ūkis*“. Įgyvendinant „Copernicus“ kuriamos itin novatoriškos naudotojams skirtos paslaugos. Pagal programą siekiama sukurti mokslinių tyrimų ir verslo bendruomenių partnerystę ir galima nustatyti mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros (MTTP) rezultatų perdavimo įmonėms kriterijus;
- „*didelio užimtumo ūkis*“. Vykdant „Copernicus“ kuriamos papildomos naujos darbo vietos ir didinamas itin kvalifikuotų darbuotojų poreikis;
- „*ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda*“. Tai susiję su naujos antžeminės infrastruktūros poreikiu, ypač ES-12 šalyse; įgyvendinant „Copernicus“ sudarytos naujos verslo galimybės MVĮ visose ES valstybėse narėse suteiks postūmį šalims, atsiliekančioms žemės paviršiaus stebėsenos arba reagavimo į ekstremalias situacijas paslaugų srityje, ir taip bus prisidedama prie valstybių narių sanglaudos didinimo tikslo. „Copernicus“ paslaugos yra iš esmės visos Europos masto ir atitinka Europos poreikius.

1.4.2. Konkretūs tikslai ir atitinkama VGV / VGB veikla

Programa „Copernicus“ siekiama toliau nurodytų konkrečių tikslų:

1 konkretus tikslas – „Copernicus“ paslaugos

„Copernicus“ žemės paviršiaus stebėsenos paslauga didžiausias dėmesys bus kreipiamas į Europos, regioninio ir nacionalinio lygmens periodinio žemės paviršiaus kartografavimo paslaugas ir į su dinamiška žemės paviršiaus stebėseną susijusią veiklą.

„Copernicus“ jūros aplinkos stebėsenos paslauga bus teikiama informacija apie pasaulinio vandenyno ir Europos regioninių sričių vandenynų ir jūrų ekosistemų fizinę būklę. „Copernicus“ jūros aplinkos stebėsenos paslaugos taikymo sritis apima jūrų saugumą, jūros aplinką ir pakrančių regionus, jūrų išteklius bei sezoninę meteorologinę prognozę ir klimato stebėseną.

„Copernicus“ atmosferos aplinkos stebėsenos paslauga bus užtikrinta Europos oro kokybės stebėsenai bei pasaulinė atmosferos cheminės sudėties stebėsenai. Ja visų pirma teikiama informacija apie vietos ir nacionalines oro kokybės stebėsenos sistemas ir turėtų būti prisidedama prie atmosferos cheminių savybių su klimatu susijusių kintamųjų duomenų stebėsenos;

„Copernicus“ klimato kaitos stebėsenos paslauga bus sudarytos galimybės prisitaikyti prie klimato kaitos sukiamų padarinių ir juos sušvelninti. Teikiant šią paslaugą visų pirma padedama rinkti esminius su klimatu susijusių kintamųjų duomenis, atlikti klimato analizę ir sudaryti prognozes dėl tinkamo masto prisitaikymo ir švelninimo priemonių, bei teikti susijusias paslaugas;

„Copernicus“ reagavimo į ekstremalias situacijas paslauga bus siūlomi žemėlapių deriniai ir (arba) įvairaus lygio apdorojimui parengti duomenys, siekiant padėti veikėjams, į ekstremalias situacijas reaguojantiems tarptautiniu, Europos, nacionaliniu ar regioniniu mastu ir vykdančioms veiklą kilus nelaimėms, kaip antai audroms, gaisrams, potvyniams, žemės drebėjimams, ugnikalnių išsiveržimams, žmogaus sąmoningai ar atsitiktinai sukeltoms nelaimėms ir kitoms humanitarinėms katastrofoms. Paslauga gali apimti visus krizės valdymo etapus: prevencijos, parengties, reagavimo ar atstatymo veiksmus.

„Copernicus“ saugumo paslauga bus teikiama informacija, padėsianti įveikti sunkumus, su kuriais Europa susiduria saugumo srityje, ypač sienų kontrolės, jūrų stebėjimo ir paramos ES išorės veiksmams srityse.

„Copernicus“ *in situ* komponentu bus užtikrinta paslaugų sričių stebėsenai oro, jūros ir antžeminiams stebėsenos įrenginiais. Prieiga prie bazinių duomenų yra būtina paslaugoms teikti. Nors už tai daugiausia atsakingos valstybės narės, programa gali prisidėti prie tarpvalstybinio *in situ* duomenų suderinimo ES mastu ir papildomo *in situ* duomenų rinkimo už ES ribų. Šią veiklą vykdyti bus pavesta už minėtas paslaugas atsakingiems subjektams.

Taip pat įtraukti horizontalūs veiksmai, kuriais remiamas pagal šį reglamentą skirtų lėšų bendras valdymas, visų pagal programą įgyvendinamų veiksmų, ypač susijusių su sąnaudomis, tvarkaraščiu ir veiklos rezultatais, kontrolė ir tinkamų priemonių bei struktūrinių priemonių, būtinų su programa susijusiai rizikai nustatyti, kontroliuoti, mažinti ir prižiūrėti, diegimas; ryšiai su trečiosiomis šalimis ir tarptautinėmis organizacijomis; su atskaitomybe valstybėms narėms susijusi veikla; veiksmų derinimas su nacionalinio, Sąjungos ir tarptautinio masto veikla, ypač GEOSS (Pasaulinės Žemės stebėjimo sistemų sistemos) veikla; valstybių narių teikiamos savanoriškos pagalbos koordinavimas; užtikrinama, kad programa derėtų su kitomis susijusiomis Sąjungos politikos kryptimis, priemonėmis ir veiksmais ir juos papildytų; nustatomi naudotojų poreikiai ir stebimas jų įgyvendinimas.

2 konkretus tikslas – stebėsenai iš kosmoso

„Copernicus“ kosmoso komponentu bus užtikrinama nuosekli stebėsenai iš kosmoso, skirta „Copernicus“ paslaugoms teikti.

Tai apima specialios kosmoso infrastruktūros (t. y. palydovų „Sentinel“) eksploatavimą; galimybę dalyvauti trečiųjų šalių misijose; duomenų sklaidą; techninės pagalbos teikimą Komisijai, siekiant nustatyti bendrus paslaugų duomenų reikalavimus, įvardyti stebėsenos trūkumus ir prisidėti nustatant naujų kosmoso misijų specifikacijas.

Vystomoji veikla apima naujų kosmoso infrastruktūros elementų projektavimą ir viešąjį pirkimą; techninės pagalbos teikimą Komisijai, kad vadovaujantis paslaugų reikalavimais būtų parengtos naujų kosmoso misijų specifikacijos, padedant kosmoso infrastruktūros operatoriams; vystomosios kosmoso veiklos koordinavimą, įskaitant veiklą, kuria siekiama modernizuoti ir papildyti „Copernicus“ kosmoso komponentą.

1.4.3. Numatomi rezultatai ir poveikis

Numatyta plėtoti paslaugas, siekiant užtikrinti ilgalaikį sistemos tvarumą ir patenkinti naujų naudotojų dar neišreikštus poreikius. „Copernicus“ pranašumas yra tas, kad ši programa gali tvariai ir sistemingai tenkinti naudotojų poreikius ir gerinti paslaugų įsisavinimą bei skatinti naudotojų grandies rinkos plėtrą.

Ekonominis poveikis. Kuriant naujus produktus ir paslaugas bus skatinamos su produktais ir procesais susijusios inovacijos ir todėl bus daromas ilgalaikis poveikis Europos pramonei. Dėl visiško „Copernicus“ paslaugų tęstinumo iš esmės pagerėtų pramonės konkurencingumas ir būtų skatinamas komerciškai perspektyvių įmonių atsiradimas.

Poveikis aplinkai. Sudarius galimybę naudotis ilgalaikėmis „Copernicus“ paslaugomis bus padedama Europai įgyvendinti savo tikslą – atlikti reikšmingą vaidmenį kovojant su klimato kaita. Taip pat bus užtikrinta tikra partnerystė su GEOSS.

Socialinis poveikis. Naujų darbo vietų bus sukurta ne tik palydovų pramonės ir MTTP sektoriuose, bet ir su naujų Žemės stebėsenos metodų kūrimu susijusiose įmonėse, taip pat susijusiuose pramonės ir paslaugų sektoriuose. Dar svarbiau yra tai, kad ilgalaikis įsipareigojimas skatins kurti naudotojų grandies paslaugas ir bus daromas didelis poveikis užimtumui.

1.4.4. Rezultatų ir poveikio rodikliai

Tikslų įgyvendinimas bus vertinamas pagal šiuos rodiklius:

- (a) prieiga prie duomenų ir pridėtinės vertės turinčios informacijos, laikantis paslaugų teikimo reikalavimų;
- (b) duomenų ir informacijos naudojimo lygis, atsižvelgiant į naudotojų skaičiaus didėjimą, duomenų ir pridėtinės vertės turinčios informacijos, kuriais pasinaudota, apimtį ir jų sklaidos valstybėse narėse plėtrą;
- (c) Europos naudotojų grandies veiklos vykdytojų skverbimasis į rinką ir konkurencingumas.

Bus nustatytos konkrečios priemonės tiems parametrams reguliariai įvertinti, visų pirma, į įgaliojimų perdavimo susitarimus ir (arba) sutartis, kurie turi būti sudaryti su veiklos vykdytojais, bus įtraukti konkretūs reikalavimai. Įvairiais programos etapais bus atliekami *ad hoc* tyrimai, siekiant įvertinti (potencialių) naudotojų pasitenkinimo lygį, taip pat įsiskverbimo į rinką lygį ir „Copernicus“ poveikį naudotojų grandies sektoriaus konkurencingumui.

Be to, tikėtina, kad didelė dalis programos įgyvendinimo užduočių bus perduota vykdyti trečiosioms šalims. Į įgaliojimų perdavimo susitarimus bus įtraukti tikslai ir rodikliai, pagal kuriuos bus galima stebėti veiklos vykdytojų veiklos rezultatus. Minėtais rodikliais taip pat bus galima remtis vykdant bendrą programos stebėseną. Į juos įtraukti šie aspektai:

- šešių paslaugų parengimas, kad iki 2017 m. visos paslaugos būtų operatyvios;

- su paslaugomis susijusios informacijos teikimas neviršijant numatyto biudžeto ir pagal numatytą tvarkaraštį, kaip nurodyta su veiklos vykdytojais sudarytuose įgaliojimų perdavimo susitarimuose ir (arba) sutartyse;
- paslaugų naudotojų skaičius ir jų pasitenkinimo lygis;
- „Copernicus“ duomenis ir informaciją naudojančio naudotojų grandies sektoriaus plėtra;
- numatytų palydovų arba įrenginių paleidimas ir eksploatavimas, įskaitant stebėsenos duomenų teikimą laiku ir tinkama forma nustatytiems naudotojams laikantis tvarkaraščio, dėl kurio turi būti susitarta ilgalaikio veiksmų plano, skirto kosmoso komponentui, dokumente;
- naujų palydovų ir susijusio antžeminio segmento apibrėžimas ir kūrimas, neviršijant numatyto biudžeto ir pagal numatytą tvarkaraštį, kaip nurodyta ilgalaikiame veiksmų plane ir įgaliojimų perdavimo susitarime, kuris turi būti sudarytas su EKA.

1.5. Pasiūlymo (iniciatyvos) pagrindas

1.5.1. Trumpalaikiai arba ilgalaikiai poreikiai

Viešojo sektoriaus naudotojams teikiama nepakankamai patikima informacija apie Žemės būklę

Pastaruosius trisdešimt metų ES, Europos kosmoso agentūra (EKA) ir susijusios valstybės narės vykdė intensyvią MTTP veiklą Žemės stebėsenos srityje, siekdamas sukurti infrastruktūrą ir parengti bandomąsias Žemės stebėsenos paslaugas. Vis dėlto daugelis dabartinių Žemės stebėsenos paslaugų Europoje yra nepakankamos dėl infrastruktūros trūkumų ir nepakankamų garantijų dėl jų išlikimo ilgesnį laiką. Teikiant dabartines paslaugas gaunami duomenys apima ne visus politikos formuotojams reikalingus parametrus¹⁷ arba tie duomenys nėra teikiami pastoviai ir darniai, visų pirma todėl, kad paslaugos ar turimos stebėsenos infrastruktūros nėra ilgalaikės dėl biudžeto ir (arba) techninių apribojimų. Neišsprendus šios problemos gali kilti svarbių trumpalaikių ir ilgalaikių pasekmių. Pavyzdžiui, kalbant apie trumpalaikes pasekmes – kilus gaivalinėms nelaimėms nebus civilinei saugai skirtų žemėlapių, o kalbant apie ilgesnį laikotarpį – sprendimus priimančys subjektai negalės pasinaudoti itin svarbiais klimato kaitos duomenimis.

Naudotojų grandies investicijoms kylanti rizika

Pagal programą „Copernicus“, pagrįstą Reglamentu dėl pradinės praktinės veiklos, 2011–2013 m. laikotarpiu finansuojama įvairi praktinė veikla. Vykdamą dabartinę programą, kuri apima pradinę praktinę veiklą, buvo žengtas pirmas žingsnis Žemės stebėsenos sistemos sukūrimo link. Tačiau jos trukmė vis dar ribota (2011–2013 m.).

Ši veiklos nutraukimo rizika yra ne tik galutinių naudotojų, kaip antai valdžios institucijų, bet ir naudotojų grandies paslaugų teikėjų, kurie nelinkę daug investuoti į nebrandžias rizikingas rinkas ir susidurs su papildomais sunkumais ieškodami kapitalo tokioms investicijoms, pagrindinė susirūpinimo priežastis.

Inovacijų potencialui kylanti rizika

Dėl veiklos nutraukimo investicijos į MTTP taip pat nebūtų naudojamos inovacijoms kurti. Todėl „Copernicus“ teikiama galimybė didinti inovacijų kūrimo (daugiausia paslaugų srityje)

¹⁷ Visų pirma, Europos politikos formuotojai šiuo metu neturi pakankamos kokybės Europos ar pasauliniu lygmeniu konsoliduotų duomenų.

pajėgumą nebūtų išnaudota. Dėl to tektų apgailestauti, ypač atsižvelgiant į tai, kad ES inovacijų politika turėtų būti labiau orientuota į paslaugų sektorių, kaip rodo įvairūs tyrimai¹⁸.

Poveikis užimtumui

Galiausiai, palydovinių taikmenų sistemos yra pagrindinis Europos kosmoso pramonės pajamų šaltinis (3,1 mlrd. eurų) ir pagrindinė eksporto sritis (1,13 mlrd. eurų)¹⁹. Vienas iš dviejų svarbiausių segmentų vertinant pagal pajamas yra Žemės stebėseną (pvz., „Copernicus“ palydovai „Sentinel“). Šiuo metu iš Žemės stebėsenos sistemų gaunama apie 30 proc. visų Europos kosmoso pramonės pajamų. „Copernicus“ daro ne tik tiesioginį poveikį pramonės įmonių pardavimo apimčiai, bet ir daro didelį poveikį Europos kosmoso gamybos pramonės konkurencingumui ir pelningumui. Eksportas ir prekyba labai priklauso nuo sektoriaus santykinės konkurencinės padėties. Dėl šių priežasčių „Copernicus“ poveikis sektoriaus užimtumui būtų didelis – 2015–2030 m. numatyta sukurti apie 35 000 darbo vietų.

1.5.2. Papildoma ES dalyvavimo nauda

Europos Žemės stebėsenos programos („Copernicus“) teisinis pagrindas yra SESV 189 straipsnis, pagal kurį ES leidžiama plėtoti savo kosmoso programą. Reglamento Nr. 911/2010 dėl Europos Žemės stebėsenos programos (GMES) ir jos pradinės praktinės veiklos 2 straipsnyje jau išvardytos į programą įtrauktos veiklos rūšys. Be to, „Copernicus“ įgyvendinimas yra strateginis strategijos „Europa 2020“ tikslas.

Dėl didelių sąnaudų pavienės valstybės narės negali tinkamai prisiimti atsakomybės už kosmoso infrastruktūros, sukurtos už ES ir vyriausybių lėšas, eksploatavimo ir atnaujinimo finansavimą. Stebėsenos iš kosmoso, skirtos taikomajai meteorologijai, srityje Europos valstybės sutelkė savo išteklius meteorologiniams palydovams kurti ir eksploatuoti per Europos meteorologinių palydovų eksploatavimo organizaciją (EUMETSAT). Kai kurios Europos valstybės taip pat sukūrė parodomuosius aplinkos stebėsenos palydovus, padedant arba EKA, arba nacionalinėms kosmoso agentūroms. Tačiau joms nepavyko susitarti, kaip bendradarbiauti finansuojant ilgalaikes veiklos programas aplinkos stebėsenos srityje, panašias į meteorologijos srities programas. Tokią aplinkos stebėseną tęsti būtina atsižvelgiant į tai, kad valdžios institucijoms, turinčioms priimti su aplinka, saugumu ir klimato kaita susijusius sprendimus, pagrįstus patikima informacija, daromas vis didesnis politinis spaudimas ir į tai, kad reikia laikytis tarptautinių susitarimų.

Kalbant apie Europos ar pasauliniu mastu teikiamas paslaugas, valstybės narės nėra pajėgios tinkamai įgyvendinti pasiūlytos priemonės tikslų, kadangi iš skirtingų valstybių narių gauti duomenys turi būti konsoliduoti Europos lygmeniu. Kitos paslaugos (pvz., ribotos geografinės srities ekstremalių situacijų žemėlapių ar teminiai žemės paviršiaus stebėsenos žemėlapių) gali būti geriau teikiamos ES lygmeniu dėl dviejų priežasčių. Pirma, dėl labiau suderinto ir centralizuoto duomenų, gaunamų iš kosmose esančių ar *in situ* jutiklių, valdymo bus sudarytos sąlygos masto ekonomijai. Antra, koordinuotai teikiant Žemės stebėsenos paslaugas valstybių narių lygmeniu būtų galima išvengti dubliavimo ir patobulinti ES aplinkos teisės aktų įgyvendinimo stebėseną remiantis skaidriais ir objektyviais kriterijais. Jeigu valstybių narių lygmeniu parengtos informacijos negalima palyginti, Komisija negalės įsitikinti, kad aplinkos srities teisės aktai visose valstybėse narėse įgyvendinti teisingai. Be to, Europos lygmens veiksmams bus sukurta masto ekonomija ir užtikrinama didesnė viešųjų lėšų vertė. Taigi įgyvendinus ES masto veiksmus gaunama aiški papildoma nauda.

¹⁸ Žr. pvz., „Naujos kartos inovacijų politika. Būsima ES inovacijų politika rinkos augimui remti“, (angl. k. „Next generation innovation policy, the future of EU innovation policy to support market growth“), CEPS ir Ernst & Young, 2011 m.

¹⁹ „2010 m. Europos kosmoso pramonė“, *ASD-Eurospace*, 15-as leidimas, 2011 m. birželio mėn.

1.5.3. Panašios patirties išvados

Šis pasiūlymas grindžiamas patirtimi, įgyta plėtojant „Copernicus“ kaip mokslinių tyrimų iniciatyvą per pastaruosius dvylika metų ir pradinės praktinės veiklos etapu (2011–2013 m.). Patirtis rodo, kad ne tik vis dar reikia finansuoti mokslinius tyrimus toliau plėtojant „Copernicus“, bet ir tapo būtina remti Žemės stebėsenos paslaugų teikimą ir palydovų eksploatavimą, siekiant gauti visapusiškos naudos iš iki šiol padarytų investicijų ir patenkinti pirmiau nurodytus poreikius.

1.5.4. Suderinamumas ir galima sąveika su kitomis atitinkamomis priemonėmis

Pradėjus praktinės veiklos etapą pagal „Copernicus“ bus galima teikti informacijos politikos formuotojams, valdžios institucijoms, įmonėms ir Europos piliečiams. Tai reiškia, kad programa „Copernicus“ – savarankišku ES informacijos šaltiniu – siekiama remti visas susijusias Sąjungos politikos kryptis, priemones ir veiksmus tose srityse, kuriose itin svarbu suprasti mūsų planetos pokyčius.

Toliau pateikiami „Copernicus“ teikiamos naudos kitų sričių ES politikai pavyzdžiai:

- Tarptautinio bendradarbiavimo politika. „Copernicus“ paslaugų teikimas Afrikoje yra konkretus programos teikiamos naudos ES vystymosi politikai įrodymas. Pavyzdžiui, vykdant Žemės stebėseną iš palydovų sudaromos sąlygos stebėti pasėlių būklę ūkininkavimo sezono metu ir plėtoti aprūpinimo maistu ankstyvojo perspėjimo sistemą, skirtą rizikos regionams visame pasaulyje. Be to, kai kurios „Copernicus“ taikmenos politikos formuotojams galėtų teikti informacijos apie Afrikos gamtos išteklius.
- Transporto politika. Teikiant „Copernicus“ jūrų stebėsenos paslaugą gerinami laivų maršrutai ir mažinamas degalų naudojimas bei išmetamųjų teršalų kiekis.
- Aplinkos politika. „Copernicus“ paslaugomis sistemingai arba periodiškai teikiama įvairaus masto informacija, kuri yra būtina siekiant nuolat stebėti jūros ir atmosferos aplinkos bei žemės paviršiaus būklę. Šiuo atžvilgiu „Copernicus“ teikiamais aplinkos vaizdais būtų galima remtis prižiūrint naujos Europos biologinės įvairovės strategijos tikslų įgyvendinimą arba jie galėtų būti naudojami kaip priemonė, skirta kontroliuoti, kad ištekliai, kaip antai mediena, vanduo, žemė, oro kokybė ir daugelis kitų, būtų veiksmingai naudojami Europoje ir visame pasaulyje.
- Humanitarinė pagalba. „Copernicus“ paslaugos taip pat yra labai svarbios reaguojant į ekstremalias situacijas ES ir už jos ribų, nes jomis teikiama atnaujinta informacija, kuri yra esminė sprendimus priimančioms ir operacijas planuojančioms asmenims, taip pat nelaimės vietoje dirbančioms grupėms.
- Energetika. „Copernicus“ gali būti patikimos informacijos apie saulės energiją šaltinis Europoje; ši programa taip pat gali būti naudinga prižiūrint branduolinės ginkluotės platinimą arba nutraukiant atominių elektrinių eksploatavimą.
- Regioninė politika. Visoje Europoje teikiant „Copernicus“ žemės paviršiaus stebėsenos paslaugą gaunami suderinti žemės dangos ir žemės dangos pakitimų duomenų produktai. Ši informacija yra esminė vykdant žemės naudojimo ir miestų planavimo politiką.
- Klimato kaitos politika. Kai kurios „Copernicus“ paslaugos susijusios su klimato klausimais, kaip antai miškų stebėseną ir informacijos apie anglies sancaupų žemėje kiekį teikimas, jūrų ir ledynų lygio stebėseną, šiltnamio efektą sukeliančių dujų ir srautų analizę.

- Saugumas. Programa „Copernicus“ gali būti naudinga sienų kontrolės ir jūrų stebėjimo srityse. Šiuo tikslu ENTR GD ir HOME GD glaudžiai bendradarbiauja nuo 2008 m.
- Žemės ūkis. Programa „Copernicus“ gali būti naudinga gerinant laiku ir tiksliai vykdomą žemės ūkio paskirties žemės naudojimo ir jo pokyčių Europos, nacionaliniu ir regioniniu lygmenimis stebėseną, nustatant bendrą metodiką ir rodiklius, susijusius su įvairiomis laiko, erdvine ir tematine skalėmis. Bendroje žemės ūkio politikoje būtų galima naudoti „Copernicus“ siekiant stebėti dirbamosios žemės atidėjimo politikos vykdymą.
- Jūrų politika. Naudojant „Copernicus“ gaunama žinių apie vandenynus, jų dinamiką ir poveikį klimato kaitai. Programos taikymas šioje srityje susijęs su jūrų saugumu, naftos išsiliejimu, jūrų išteklių valdymu, klimato kaita, sezonine meteorologine prognoze, pakrančių veikla, ledynų priežiūra ir vandens kokybe.

1.6. Trukmė ir finansinis poveikis

☒ Pasiūlymo (iniciatyvos) **trukmė ribota**

- ☒ Pasiūlymas (iniciatyva) galioja nuo 2014 m. iki 2020 m.
- ☒ Finansinis poveikis nuo 2014 m. iki 2020 m.

☐ Pasiūlymo (iniciatyvos) **trukmė neribota**

- Įgyvendinimo pradinis laikotarpis – nuo [MMMM] iki [MMMM],
- vėliau – visavertis taikymas.

1.7. Numatyti valdymo būdai²⁰

☒ Komisijos vykdomas **tiesioginis valdymas**

☒ **Netiesioginis valdymas**, vykdomo užduotis perduodant:

- ☐ vykdomosioms įstaigoms
- ☒ Bendrijų įsteigtoms įstaigoms²¹
- ☒ nacionalinėms viešojo sektoriaus arba viešąsias paslaugas teikiančioms įstaigoms
- ☐ asmenims, atsakingiems už konkrečių veiksmų vykdymą pagal Europos Sąjungos sutarties V antraštinę dalį ir nurodytiems atitinkamame pagrindiniame teisės akte, apibrėžtame Finansinio reglamento 49 straipsnyje

☐ **Pasidalijamasis valdymas** kartu su valstybėmis narėmis

☐ **Decentralizuotas valdymas** kartu su trečiosiomis šalimis

☒ Tarptautinės organizacijos

Jei nurodomas daugiau kaip vienas valdymo būdas, išsamią informaciją pateikti šio punkto pastabų skiltyje.

Pastabos

Programa „Copernicus“ grindžiama esamais Europos pajėgumais, taip išvengiant nereikalingo dubliavimo ir, priešingai, skatinant esamų nacionalinių ar tarptautinių pajėgumų sąveiką. Be to, manoma, kad Komisija neturi nei pakankamos vidaus darbo jėgos, nei praktinės patirties, kad galėtų viena valdyti šią labai sudėtingą veiklos sistemų sistemą. Todėl, atsižvelgiant į ES išlaidų programų supaprastinimo ir rezultatų gerinimo tikslus, didelę dalį programos pasiūlyta įgyvendinti netiesiogiai, kaip nurodyta Finansinio reglamento 58 straipsnyje, perduodant įgyvendinimo įgaliojimus atitinkamoms įstaigoms jų kompetencijos srityje. Sudarius įgaliojimų perdavimo susitarimus Komisija išliks atsakinga už programą, bet su įgyvendinimu susijusius išpareigojimus perduos vykdyti tam tikriems veiklos vykdytojams. Padedant komitetui ir nepriklausomiems ekspertams Komisija didžiausią dėmesį skirs aukšto lygio programinių sprendimų priėmimui ir jų įgyvendinimo stebėsenai. Veikos vykdytojai privalės pateikti metines darbo programas ir metines veiklos ataskaitas kartu su audito sertifikatais.

Iki 2013 m. kosmoso komponento kūrimą bendrai finansavo ES ir EKA pagal 7-ąją bendrąją programą kosmoso temai skirtomis lėšomis ir pagal Reglamentą dėl GMES ir jos pradinės praktinės veiklos skirtomis lėšomis EKA GMES kosmoso komponento programai. ES vardu Komisijos skirtos lėšos sudarė trečdalį viso bendro GSC programos biudžeto lėšų, t. y. apie

²⁰ Išsamią informaciją apie valdymo būdus ir nuorodas į Finansinį reglamentą galima rasti „BudgWeb“ svetainėje http://www.cc.cec/budg/man/budgmanag/budgmanag_en.html.

²¹ Kaip nurodyta Finansinio reglamento 185 straipsnyje.

780 mln. eurų iš 2,4 mlrd. eurų. Tuo tikslu 2008 m. ES, atstovaujama Komisijos, ir EKA sudarė įgaliojimų perdavimo susitarimą. Šis susitarimas sudarytas remiantis ES ir EKA bendruoju susitarimu. Atsižvelgiant į tai, kad EKA turi unikalios patirties ir yra vienintelė agentūra, vykdanči Europos masto MTTP veiklą kosmoso programų srityje, pasiūlyta ir toliau jai pavesti vykdyti „Copernicus“ vystomąją veiklą, t. y. palydovų ir susijusio antžeminio segmento projektavimą, konstravimą ir viešuosius pirkimus. Manoma, kad EKA gali tęsti bendrąjį vystomosios veiklos, visų pirma, naujos kartos palydovų kūrimo, finansavimą, o ne vykdyti pakaitinių palydovų, sukonstruotų pagal jau sukurtų palydovų pirmtakų modelį, viešuosius pirkimus.

Taip pat pasiūlyta sukurtos infrastruktūros eksploatavimą patikėti EKA ir EUMETSAT. EKA bus atsakinga už palydovų „Sentinel 1“ ir „Sentinel 2“ eksploatavimą ir antžeminę palydovo „Sentinel 3“ dalį. EKA, suprojektavusi antžeminį segmentą, koordinavusi jo projektavimą bei viešuosius pirkimus ir sukaupusi praktinės patirties vykdydama daug mokslinių misijų, gali tinkamai atlikti minėtas užduotis. EUMETSAT bus pavesta vykdyti palydovų ir įrenginių eksploatavimo užduotis; ši veikla itin svarbi vykdant atmosferos ir jūros aplinkos stebėseną ir yra labai panaši į jos kompetencijos srities veiklą, dažnai netgi identiška jai. Reikėtų priminti, kad palydovus „Sentinel 4“ ir „Sentinel 5“ skraidina nuosavi EUMETSAT palydovai. Be to, duomenų gavimas, apdorojimas ir sklaida bus vykdomi daugiausia naudojant EUMETSAT daugkartinių misijų pajėgumus. Abi organizacijos savo kompetencijos srityje bus atsakingos už prieigą prie dalyvavimo misijose gautų stebėsenos duomenų ir jų sklaidą.

Vienas iš pagrindinių žemės paviršiaus stebėsenos paslaugos produktų yra išsamus ir laiku atliekamas žemės dangos ir žemės dangos pakitimų įvertinimas. Pagal programą *Corine Land Cover* (CLC) chronologiniai duomenys apie žemės dangą ir žemės naudojimą Europos žemyne teikiami nuo 1990 m. Tai sudaro sąlygas stebėti Žemės paviršiaus pokyčius, kylančius tiek dėl gamtinių procesų, tiek dėl žmonių veiklos. Nuo 1994 m. programą *Corine* įgyvendina Europos aplinkos agentūra (EAA). EAA yra Europos Sąjungos agentūra, kurios užduotis – teikti patikimą ir nepriklausomą informaciją apie aplinką tiems veikėjams, kurie kuria, priima, įgyvendina ir vertina aplinkos politiką, taip pat visuomenei. EAA taip pat yra atsakinga už Europos aplinkos informacijos ir stebėjimo tinklo (EIONET), per kurį nacionaliniai ekspertai prisideda prie aplinkos duomenų rinkimo ir patvirtinimo, koordinavimą. GMES pradinės praktinės veiklos etapu (2011–2013 m.) EAA buvo pavesta koordinuoti žemės paviršiaus stebėsenos paslaugos Europos ir vietos komponentus; tai įgyvendinta dviem būdais: centralizuotai, surengus viešuosius pirkimus ir sudarius preliminarįsias bei paslaugų sutartis su paslaugų teikėjais, ir decentralizuotai, sudarius dotacijos susitarimus su nacionalinėmis agentūromis, kurios yra EAA tiesioginės suinteresuotosios šalys. Be to, reikėtų pažymėti, kad žemės paviršiaus stebėsenos paslauga labai priklauso nuo *in situ* matavimų ir geografinių bazinių duomenų. EAA yra pajėgi tinkamai organizuoti jų teikimą bendradarbiaujant su nacionalinėmis aplinkos ir (arba) kartografijos agentūromis. Todėl siūloma, kad EAA ir toliau būtų perduodamos šių dviejų žemės paviršiaus stebėsenos paslaugos komponentų įgyvendinimo užduotys, atsižvelgiant į akivaizdžią galimą „Copernicus“ ir EAA pagrindinių užduočių sąveiką ir unikaliją EAA, kaip EIONET koordinatūros, padėję „Copernicus“ suinteresuotųjų šalių – nacionalinių aplinkos agentūrų – atžvilgiu.

Nuo 2008 m. diegiama Europos sienų stebėjimo sistema (EUROSUR), siekiant sustiprinti Šengeno išorės sienų, ypač pietinės jūrų ir rytinės sausumos sienų, kontrolę. Pagal EUROSUR valstybėms narėms bus suteiktas bendras techninis (infrastruktūra) ir veiklos pagrindas (darbo procedūros), siekiant didinti informuotumą apie padėtį prie jų išorės sienų ir stiprinti nacionalinių institucijų, prižiūrinčių ES sienas, reagavimo pajėgumus. Vienas iš tikslų, dėl kurio susitarta – bendrai naudoti stebėsenos priemones (palydovus, nepilotuojamus

orlaivius, aerostatus) FRONTEX veikiant kaip tarpininkui. FRONTEX yra Europos operatyvaus bendradarbiavimo prie Europos Sąjungos valstybių narių išorės sienų valdymo agentūra. Ji remia, koordinuoja ir plėtoja Europos sienų valdymą. FRONTEX aktyvus bendradarbiavimas dėl saugumo paslaugos aspekto „sienų kontrolė“ yra labai svarbus. FRONTEX dalyvavo visuose 7BP projektuose rengiant minėtą aspektą ir kituose su saugumu susijusiuose 7BP projektuose. Reikėtų pažymėti, kad būtinybė FRONTEX naudoti GMES arba „Copernicus“, kad ji galėtų tinkamai vykdyti minėtą veiklą, pripažinta Komisijos pasiūlyme dėl EUROSUR reglamento²². Todėl siūloma šio aspekto įgyvendinimo užduotis perduoti FRONTEX.

Saugumo paslaugos aspekto „jūrų stebėjimas“ įgyvendinimo užduotis siūloma perduoti Europos jūrų saugumo agentūrai (EMSA). Iš tiesų į EMSA suteiktus įgaliojimus įtrauktos kai kurios su jūrų saugumu susijusios pareigos ir prievolė padėti Komisijai vykdyti susijusią veiklą. EMSA turi plačiai pripažintą praktinę patirtį, įgytą įgyvendinant CLEANSeaNET, Žemės stebėsena pagrįstą jūrų saugumo veiklos programą. Ji taip pat aktyviai dalyvauja įvairiuose MTTP projektuose rengiant „Copernicus“ saugumo paslaugą.

²² COM(2011) 873 galutinis.

2. VALDYMO PRIEMONĖS

2.1. Priežiūros ir atskaitomybės taisyklės

Stebėsenos sistema bus įdiegta siekiant užtikrinti aukščiausios kokybės rezultatus ir veiksmingiausią išteklių panaudojimą. Stebėseną bus vykdoma visą programos laikotarpį. Ji bus pagrįsta reguliariomis stebėseną vykdančių partnerių ataskaitomis.

2.2. Valdymo ir kontrolės sistema

2.2.1. Nustatyta rizika

Bet kokia su programa susijusi rizika bus įtraukta į centralizuotą registrą. Kiekvienam rizikos tipui bus suteikiamas tikimybės ir padarinių rimtumo laipsnis. Rizikos registre taip pat bus pateikiamas priemonių, kuriomis siekiama sumažinti jos tikimybę, sąrašas. Nustatyti šie rizikos tipai:

- Technologinė rizika. Pvz., palydovuose naudojamos pažangiausios technologijos, kurias dar reikia patvirtinti ir kurių specifikacijos nuolat keičiasi.
- Pramoninė rizika. Infrastruktūrą rengia daug įvairių šalių pramonės atstovų, todėl svarbu veiksmingai koordinuoti jų darbą, kad sukurtos sistemos būtų patikimos ir puikiai integruotos, ypač saugumo srityje.
- Rinkos rizika. Reikia vengti prastesnių nei numatyta techninių rezultatų, kad jie nepakenktų naudotojams ir netrukdytų naudotis infrastruktūra.
- Vėlavimo rizika. Vėlavimas įgyvendinti programą sumažintų jos teikiamas galimybes.
- Valdymo rizika. Programoms valdyti būtina, kad įvairios įstaigos dirbtų išvien, todėl reikia užtikrinti tinkamą stabilumą ir darbo organizavimą. Be to, reikia atsižvelgti į skirtingas dalyvaujančių šalių nuomones įvairiais svarbiais klausimais. Šiuo atveju būtų tikslinga numatyti, kad riziką, ypač finansinę ir saugumo riziką, tektų kartu valdyti geriausiai su jomis susidoroti galintiems veikėjams.

Be to, programos biudžetas bus vykdomas daugiausia netiesioginio valdymo būdu, sudarant įgaliojimų perdavimo susitarimus, ir tik nedidelė jo dalis – centralizuotai, Komisijai skiriant dotacijas ir vykdant viešuosius pirkimus. Su kiekvienos rūšies išlaidomis susijusi rizika yra skirtinga. Remiantis Europos Audito Rūmų audito ir Komisijos *ex post* audito rezultatais nustatyta galima toliau nurodytų pagrindinių rūšių su šia programa susijusi rizika.

Įgaliojimų perdavimo susitarimų atveju nustatyta pagrindinė rizika yra susijusi su veiklos vykdytojų (subjektų, su kuriais Komisija sudaro įgaliojimų perdavimo susitarimą) atitiktimi reikalavimams, sutarties sąlygų laikymusi (Komisijos reikalavimų perkėlimu į sutarties dokumentus), proceso laikymusi (Komisijos nustatytų procesų nesilaikymu) ir veiklos rezultatais (iš anksto nustatytų tikslų neįgyvendinimu).

Šių rūšių rizikos problema bus sprendžiama atsižvelgiant į tai, kad:

- svarbius valdymo ir kontrolės proceso aspektus įgyvendina veiklos vykdytojai;
- Komisija turi iš esmės pasikliauti veiklos vykdytojų valdymo kontrolės sistemomis;
- yra svarbu užtikrinti tinkamą įgyvendinimo kontrolės lygį ir aiškiai apibrėžtas visų susijusių partnerių pareigas;

Dotacijų atveju dėl sudėtingų išlaidų tinkamumo finansuoti taisyklių ir gana ribotos tam tikrų paramos gavėjų finansų valdymo kompetencijos gali atsirasti didelė rizika, kad bus deklaruojamos neteisingos išlaidos (pvz., pridėtinės išlaidos ir išlaidos įrangai).

Neturint išsamios duomenų bazės, kurioje būtų kaupiama informacija apie paramos gavėjus, projektus ir deklaruojamas išlaidas gali būti sunku nustatyti rizikingus paramos gavėjus ir galimą dvigubą išlaidų dengimą arba neatitikimus, todėl kovos su sukčiavimu veikla būtų neefektyvi.

Viešųjų pirkimų atveju dėl viešųjų konkursų arba viešųjų konkursų specifikacijų nenustatytų klaidų arba neištaisytų netikslumų gali būti netinkamai vykdomos sutartys.

2.2.2. Numatomas (-i) kontrolės metodas (-ai)

Pirmiau nurodytų skirtingų rūšių rizikai šalinti numatyti skirtingi kontrolės metodai.

2.2.2.1. Įgaliojimų perdavimo susitarimai

Informacija apie vidaus kontrolės sistemos nustatymą

Turėtų būti nustatyta valdymo ir kontrolės sistema, pagrįsta toliau nurodytomis priemonėmis:

- *ex ante* veiklos vykdytojų vertinimu;
- rizika grindžiama stebėseną, įtraukta remiantis standartizuotu ataskaitų teikimu;
- prevencine veikla, parengiant tinkamus atitikties, sutarties sąlygų laikymosi, proceso laikymosi ir veiklos rezultatų įgyvendinimo reikalavimus;
- sutartinių teisių gynimo priemonėmis, kuriomis remiantis galima imtis taisomųjų veiksmų neteisingai įgyvendinant atitikties, sutarties sąlygų laikymosi, proceso laikymosi ir veiklos rezultatų įgyvendinimo reikalavimus;
- *ex ante* GD mokėjimų į veiklos vykdytojo patikos sąskaitą kontrolę;
- su interesais susijusių priemonių derinimu;
- dalyvavimu valdyme;
- teisėmis atlikti veiklos vykdytojų, susijusių subjektų ir galutinių paramos gavėjų auditą;
- audito seka, apimančia įgyvendinimo grandinę;
- Komisijos pareigūnų atliekamų reikalavimų laikymosi ir veiklos rezultatų auditu;
- visapusiško užtikrinimo gerinimu, atsižvelgiant į vidaus kontrolės ir vidaus audito sistemą, kurią taiko veiklos vykdytojai ir susiję subjektai, nagrinėdami atitikties, sutarties sąlygų laikymosi, proceso laikymosi ir veiklos rezultatų įgyvendinimo reikalavimus;
- išorės auditorių tikrinamomis finansinėmis ataskaitomis;
- kasmet tarptautinių veiklos vykdytojų teikiama patikinimo pareiškimais.

Tikrinimas, kad procesai veikia taip, kaip numatyta, bus užtikrinamas keliais informacijos kanalais:

su GD vidaus kontrolės sistemų padėtimi susijusiomis valdybos žiniomis, įgytomis kasdieniu darbu ir patirtimi;

GD oficialia priežiūra, tolesniais veiksmais ir stebėsenos priemonėmis;

- metinės vidaus kontrolės standartų peržiūros rezultatais („visapusiškas pagrindinių reikalavimų atitikimas“);
- rizikos vertinimo rezultatais;
- *ex ante* ir *ex post* kontrole, įskaitant išimčių ir (arba) vidaus kontrolės trūkumų ataskaitas;
- GD išorės finansinio audito rezultatais;
- GD Vidaus audito skyriaus atliekamu auditu ir konsultaciniu darbu;

išorės vertintojų atliekamu programų vertinimu.

Daugiau apie kontrolės sistemos tinkamumą bus galima sužinoti iš Vidaus audito skyriaus, Vidaus audito tarnybos arba Europos Audito Rūmų audito rezultatų.

Pagal kontrolės sistemą atliekamos kontrolės išlaidų ir naudos apskaičiavimas

Numatyta kontrolė suvokiama plačiąja prasme, remiantis Rėmimo organizacijų komiteto (COSO) pavyzdine vidaus kontrolės apibrėžtimi, kurioje kontrolė apibrėžiama kaip „procedūra, kuria siekiama pagrįstai užtikrinti tikslų įgyvendinimą atsižvelgiant į veiklos efektyvumą ir veiksmingumą, finansinių ataskaitų patikimumą ir taikytinų įstatymų bei kitų teisės aktų laikymąsi“. Kontrolės išlaidos apskaičiuojamos išsamiai, atsižvelgiant į bet kokią veiklą, tiesiogiai ar netiesiogiai susijusią su veiklos vykdytojų teisių patikrinimu, ir išlaidų tinkamumą. Jei įmanoma, remiantis numatytos kontrolės sistemos aprašymu apskaičiuojamos su skirtingais valdymo etapais susijusios išlaidos.

Siekiant atsižvelgti į tikėtinus naujojo pasiūlymo pakeitimus koreguojami šie duomenys: su interesais susijusių priemonių ir kitų sutartinių teisių gynimo priemonių suderinimas, kad netinkamo reikalavimų įgyvendinimo atveju būtų galima imtis korekcinio veiksmų.

Dėl taikytinų taisyklių nesilaikymo numatomo rizikos lygio įvertinimas

Remiantis numatoma kontrolės sistema, bus siekiama kad ilgametis dėl taisyklių nesilaikymo numatomas rizikos lygis (apibrėžiamas kaip numatoma su teisėtumu ir tinkamumu susijusių klaidų rizika, atsirandanti vykdant sandorius) būtų mažesnis nei 2 proc., tačiau susijęs su mažesnėmis išlaidomis, atsirandančiomis mažinant rizikos dažnumą bei poveikį ir nustatant papildomas priemones.

Manoma, kad klaidų skaičius sumažės patikslinus taikytinas taisykles, įskaitant reikalavimus dėl konkrečių, išmatuojamų, pasiekiamų, realių ir per nustatytą laiką įvykdytinų tikslų, dar labiau sustiprinus sutartinių teisių gynimo priemones ir labiau suderinus interesus.

Numatoma, kad nedidelė dalis šios programos biudžeto bus vykdoma centralizuoto tiesioginio valdymo būdu (žr. toliau), skiriant dotacijas ir vykdant viešuosius pirkimus.

2.2.2.2. Dotacijos

Informacija apie vidaus kontrolės sistemos nustatymą

Dabartinė vidaus kontrolės sistema grindžiama Komisijos vidaus kontrolės standartų įgyvendinimu, geriausių projektų atrankos procedūromis ir jų tapimu teisinėmis priemonėmis, projektų ir sutarčių valdymu visą projektų įgyvendinimo laikotarpį, *ex ante* su prašymais susijusių dokumentų patikra, įskaitant audito pažymų gavimą, *ex ante* išlaidų metodų sertifikavimu, *ex post* auditu bei pataisomis ir vertinimu.

Kvietimų teikti pasiūlymus dokumentuose pateikiamos išsamios rekomendacijos dėl atitikties reikalavimams taisyklių ir dažniausiai pasitaikančių klaidų, susijusių su išlaidomis darbuotojams. Paramos gavėjų prašoma teikiant pasiūlymą pateikti išsamius duomenis apie

numatomas išlaidas, kad būtų galima atlikti *ex ante* patikrinimą ir nustatyti galimas klaidas ar nesusipratimus ir, jei reikia, padaryti su dotacijos susitarimo įgyvendinimu ar pritaikymu susijusius pakeitimus. Tokiu būdu labai padidės paramos gavėjų teisinis tikrumas ir sumažės klaidų rizika.

Siekiant nustatyti tipiską vidutinį klaidų skaičių, kuris išliks nepaisant mokymo, *ex ante* patikrų ir pataisų, bus atliekama *ex post* kontrolė. Išlaidoms pagal programą taikoma *ex post* audito strategija bus grindžiama finansiniu sandorių auditu, kurį atliekant taikomas piniginio vieneto atrankos metodas, papildomai tikrinant su rizika susijusias imtis. *Ex post* audito strategiją, susijusią su teisėtumu ir tinkamumu, papildys griežtesnis veiklos vertinimas ir kovos su sukčiavimu strategija.

Pagal kontrolės sistemą atliekamos kontrolės išlaidų ir naudos apskaičiavimas

Reikės rasti pusiausvyrą tarp programos patrauklumo didinimo mažinant paramos gavėjams taikomą kontrolės našą (didesnis pasitikėjimas ir rizikavimas taikant vienos dydžio fiksuotas sumas, vienkartinės sumas ir vieneto išlaidų skales) ir užtikrinimo, kad neištaisytų klaidų būtų ne daugiau nei tiek, kiek jų pagrįstai leidžiama.

ENTR GD nustatys išlaidų požiūriu efektyvią vidaus kontrolės sistemą, kuria bus tinkamai užtikrinama, kad klaidų rizika kasmet daugiamečių išlaidų laikotarpiu būtų 2–5 proc.; galutinis tikslas – pasiekti, kad atsižvelgus į visų auditų finansinį poveikį, taisymo ir sumų susigrąžinimo priemonės daugiamečių programų įgyvendinimo pabaigoje likutinis klaidų lygis būtų kuo arčiau 2 proc.

Audito strategijos tikslas – teisingai ir patikimai nustatyti tipiską klaidų riziką ir efektyviai bei veiksmingai išnagrinėti sukčiavimo požymius. Dėl *ex ante* pasiūlymų patikros prieš pasirašant dotacijos susitarimą ir atitikties reikalavimams taisyklių patikslinimo sutarčių sudarymo laikotarpis neturėtų labai pailgėti. Įgaliojimus suteikiantys pareigūnai teikia metines kontrolės išlaidų ir naudos ataskaitas, o Komisija atlieka vidurio laikotarpio peržiūrą ir teisėkūros institucijai pateikia pasiekto neatitikties lygio ataskaitą.

Dėl taikytinų taisyklių nesilaikymo numatomo rizikos lygio įvertinimas

A. Dabartinis klaidų šaltinis

Remiantis iki šiol gautais rezultatais nustatytos pasikartojančios klaidos yra susijusios su:

- **išlaidomis darbuotojams:** vidutinių arba biudžeto išlaidų nurodymas (užuot nurodžius faktines išlaidas), netinkamai vedama programai skirto laiko apskaita, reikalavimų neatitinkančių išlaidų (išlaidų MVI savininkams (vadovams)) nurodymas;
- **kitomis tiesioginėmis išlaidomis:** nustatomos nuolatinės klaidos – subrangos sutarčių sudarymas be išankstinio leidimo arba nesilaikant ekonomiškumo taisyklių ir pan.;
- **netiesioginėmis išlaidomis:** kai kuriais atvejais netiesioginės išlaidos yra tiesioginių išlaidų fiksuoto dydžio sumos procentinė dalis, todėl netiesioginių išlaidų klaida yra proporcinga tiesioginių išlaidų klaidai.

B. Siūlomos paprastinimo galimybės

Programai naudingos bus į kas trejus metus atliekamą Finansinio reglamento peržiūrą įtrauktos paprastinimo priemonės. Atsižvelgdama į tai Komisija pasinaudos galimybe priimti paprastinimo priemones, pavyzdžiui, MVI savininkams (vadovams) taikomas vieneto išlaidų skales arba standartines išlaidų darbuotojams normas, atitinkančias įprastus paramos gavėjų apskaitos principus.

C. Kontrolės pokyčių įtaka mažinant numatomą taisyklių nesilaikymo lygį

Remiantis iki šiol atliktu 7BP dotacijų auditu reikia pradėti nuo *status quo*. Remiantis prielaidomis, kad:

- dotacijų pagal būsimą programą „Copernicus“ gavėjai yra panašūs į tuos, kurie dalyvavo 7BP ir tai, kad
- trečdalis klaidų šaltinių, kaip manoma, yra tie, kurie nurodyti A punkte,

manoma, kad Finansiniame reglamente nurodytomis paprastinimo priemonėmis bus sumažintas klaidų skaičius. Be to, manoma, kad klaidų skaičius bus sumažintas *ex ante* atitikties reikalavimams taisyklių patikslinimu.

Išvada – atsižvelgiant į visas nurodytas priemones, galutinis tikslas yra užtikrinti, kad likutinis klaidų lygis iki programų įgyvendinimo pabaigos būtų kuo arčiau 2 proc.

Šis scenarijus grindžiamas prielaida, kad priimant sprendimus suprastinimo priemonės nėra iš esmės keičiamos.

2.2.2.3. Viešasis pirkimas

Pagal vidaus kontrolės sistemą, grindžiamą Komisijos vidaus kontrolės standartų įgyvendinimu, viešųjų pirkimų tvarka, pagal kurią atrenkami geriausi pasiūlymai ir visą projekto (sutarties) laikotarpį valdoma sutartis, ir *ex ante* sąskaitų faktūrų ir mokėjimų patikra, siekiama išvengti didesnio kaip 2 proc. likutinio klaidų lygio.

2.3. Sukčiavimo ir pažeidimų prevencijos priemonės

Nurodyti dabartinės arba numatytas prevencijos ir apsaugos priemones.

Remdamasis Komisijos kovos su sukčiavimu strategija²³, konsultuodamasis su OLAF ir dalyvaudamas OLAF Sukčiavimo prevencijos ir nustatymo tinklo veikloje ENTR GD parengė savo kovos su sukčiavimu strategiją, kurią sudaro sukčiavimo ir pažeidimų, susijusių tiek su vidine veikla, tiek su paramos gavėjais ir rangovais, prevencijos ir nustatymo priemonės. Kovos su sukčiavimu strategija kasmet bus atnaujinama.

Visų pirma dėl dotacijų ENTR GD kovos su sukčiavimu strategijos veiksmų plane numatoma įsteigti centrinį visų paramos gavėjų (koordinatorių, partnerių, subrangovų ir kitų subjektų) ir projektų (ataskaitų ir išlaidų deklaracijų) registrą. Šia duomenų baze ir planuojamomis įsigyti veiksmingomis duomenų analizės priemonėmis, kuriomis bus siekiama nustatyti sukčiavimo rodiklius, bus iš esmės pagerintos kontrolės funkcijos ir audito galimybės.

Siekiant turėti daugiau žinių ir gebėjimų, kad būtų galima veiksmingai vykdyti prevencinę kontrolę, ENTR GD kovos su sukčiavimu strategijos veiksmų plane numatoma siūlyti specialius mokymo kursus ir rekomendacinę medžiagą. Be to, bus parengta ir įgyvendinama kontrolės strategija, skirta paramos gavėjų finansinių ir techninių gabumų vertinimui, taip pat sukčiavimo rodikliais pagrįsta paramos gavėjų rizikos klasifikacija, registracija IT priemonėmis ir *ex ante* bei *post ante* audito žymėjimas.

Be to, audito procedūros ir rizika grindžiamo *ex post* audito gairės bus rengiamos visų pirma atsižvelgiant į galimus sukčiavimo atvejus ir pažeidimus. Ši kovos su sukčiavimu strategija taip pat bus geriau suderinta su vidaus kontrolės standartais, visų pirma su rizikos vertinimu, ir kitų GD ir perįgaliojų subjektų kovos su sukčiavimu strategija.

²³ COM (2011)376, 2011 6 24.

3. ENUMATOMAS PASIŪLYMO (INICIATYVOS) FINANSINIS POVEIKIS

3.1. Atitinkama (-os) daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija (-os) ir biudžeto išlaidų eilutė (-ės)

Dabartinės biudžeto išlaidų eilutės, kurias paprašyta sukurti

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorijas ir biudžeto eilutes nurodyti eilės tvarka.

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	Biudžeto eilutė	Išlaidų rūšis	Įnašas			
	Numeris [Išlaidų kategorija.....]	DA / NDA	ELPA šalių	šalių kandidačių	trečiųjų šalių	pagal Finansinio reglamento 21 straipsnio 2 dalies b punktą
[1]	02010404 – Europos Žemės stebėsenos programos („Copernicus“) paramos išlaidos	NDA	TAIP	NE	TAIP	NE
[1]	020601 – Praktinės paslaugos („Copernicus“)	DA	TAIP	NE	TAIP	NE
[1]	020602 – Stebėsena iš kosmoso („Copernicus“)	DA	TAIP	NE	TAIP	NE

3.2. Numatomas poveikis išlaidoms

3.2.1. Numatomo poveikio išlaidoms suvestinė

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	1	Pažangus ir integracinis augimas
--	----------	----------------------------------

Įmonių generalinis direktoratas			Metai 2014	Metai 2015	Metai 2016	Metai 2017	Metai 2018	Metai 2019	Metai 2020	Metai 2021	IŠ VISO
• Veiklos asignavimai											
020601	Įsipareigojimai	(1)	58 500	179 721	189 426	197 952	208 610	283 691	210 291		1 328 191
	Mokėjimai	(2)	29 215	195 417	188 779	197 673	207 871	266 906	231 030	11 300	1 328 191
020602	Įsipareigojimai	(1)	301 933	373 949	394 141	411 880	434 051	590 279	437 556		2 943 789
	Mokėjimai	(2)	150 785	406 608	392 796	412 159	434 790	555 362	480 717	110 582	2 943 789
Administracinio pobūdžio asignavimai, finansuojami konkrečių programų rinkinio lėšomis ²⁴											
02010404		(3)	2 500	2 700	2 700	2 800	2 900	2 900	3 000		19 500
IŠ VISO asignavimų Įmonių GD	Įsipareigojimai	=1+1a +3	362 933	556 370	586 267	612 632	645 561	876 870	650 847		4 291 480
	Mokėjimai	=2+2a+3	182 500	604 725	584 275	612 632	645 561	825 168	714 737	121 882	4 291 480

²⁴ Techninė ir (arba) administracinė pagalba bei išlaidos ES programų ir (arba) veiksmų įgyvendinimui remti (buvusios BA eilutės), netiesioginiai moksliniai tyrimai, tiesioginiai moksliniai tyrimai.

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	5	Administracinės išlaidos
--	----------	--------------------------

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

		Metai 2014	Metai 2015	Metai 2016	Metai 2017	Metai 2018	Metai 2019	Metai 2020	IŠ VISO
Įmonių GD									
• Žmogiškieji ištekliai		4 497	5 259	5 894	5 894	5 894	5 894	5 894	39 226
• Kitos administracinės išlaidos		0,343	0,343	0,343	0,343	0,343	0,343	0,343	2 401
IŠ VISO ĮMONIŲ GD	Asignavimai	4 840	5 602	6 237	6 237	6 237	6 237	6 237	41 627

IŠ VISO asignavimų pagal daugiamečių finansinės programos 5 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	(Iš viso įsipareigojimų = Iš viso mokėjimų)	4 840	5 602	6 237	6 237	6 237	6 237	6 237	41 627
---	--	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	--------

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

		Metai 2014	Metai 2015	Metai 2016	Metai 2017	Metai 2018	Metai 2019	Metai 2020	Metai 2021	IŠ VISO
IŠ VISO asignavimų pagal daugiamečių finansinės programos 1–5 IŠLAIDŲ KATEGORIJAS	Įsipareigojimai	367 773	561 972	592 504	618 869	651 798	883 107	657 084		4 333 107
	Mokėjimai	187 340	610 327	590 512	618 869	651 798	831 405	720 974	121 882	4 333 107

3.2.2. *Numatomas poveikis veiklos asignavimams*

- ☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti veiklos asignavimai nenaudojami
- ☒ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti veiklos asignavimai naudojami taip:

Įsipareigojimų asignavimai mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Tikslai	METAI 2014	METAI 2015	METAI 2016	METAI 2017	METAI 2018	METAI 2019	METAI 2020	IŠ VISO
1 KONKRETUS TIKSLAS – Paslaugos	58 500	179 721	189 426	197 952	208 610	283 691	210 291	1 328 191
2 KONKRETUS TIKSLAS – Kosmosas	301 933	373 949	394 141	411 880	434 051	590 279	437 556	2 943 789
IŠ VISO IŠLAIDŲ	360 433	553 670	583 567	609 832	642 661	873 970	647 857	4 271 980

3.2.3. Numatomas poveikis administracinio pobūdžio asignavimams

3.2.3.1. Suvestinė

☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti administraciniai asignavimai nenaudojami

☒ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti administraciniai asignavimai naudojami taip:

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

	Metai 2014	Metai 2015	Metai 2016	Metai 2017	Metai 2018	Metai 2019	Metai 2020	IŠ VISO
Daugiametės finansinės programos 5 IŠLAIDŲ KATEGORIJA								
Žmogiškieji ištekliai	4 497	5 259	5 894	5 894	5 894	5 894	5 894	39 226
Kitos administracinės išlaidos	0,343	0,343	0,343	0,343	0,343	0,343	0,343	2 401
Daugiametės finansinės programos 5 IŠLAIDŲ KATEGORIJOS tarpinė suma	4 840	5 602	6 237	6 237	6 237	6 237	6 237	41 627

Neįtraukta į daugiametės finansinės programos 5 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ²⁵								
Žmogiškieji ištekliai								
Kitos administracinio pobūdžio išlaidos	2 500	2 700	2 700	2 800	2 900	2 900	3 000	19 500
Tarpinė suma, neįtraukta į daugiametės finansinės programos 5 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ								

IŠ VISO	7 340	8 302	8 937	9 037	9 137	9 137	9 237	61 127
----------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	---------------

²⁵

Techninė ir (arba) administracinė pagalba bei išlaidos ES programų ir (arba) veiksmų įgyvendinimui remti (buvusios BA eilutės), netiesioginiai moksliniai tyrimai, tiesioginiai moksliniai tyrimai.

3.2.3.2. Numatomi žmogiškųjų išteklių poreikiai

- ☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti žmogiškieji ištekliai nenaudojami
- ☒ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti žmogiškieji ištekliai naudojami taip:

Sąmatą nurodyti sveikaisiais skaičiais (arba ne smulkiau nei dešimtųjų tikslumu)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
• Etatų plano pareigybės (pareigūnai ir laikinieji darbuotojai)							
02 01 01 01 (Komisijos būstinė ir atstovybės)	28	34	39	39	39	39	39
02 01 01 02 (Delegacijos)	-	-	-	-	-	-	-
02 01 05 01 (Netiesioginiai moksliniai tyrimai)	-	-	-	-	-	-	-
10 01 05 01 (Tiesioginiai moksliniai tyrimai)							
• Išorės personalas (visos darbo dienos ekvivalento vienetais (FTE))²⁶							
02 01 02 01 (CA, INT, SNE finansuojami iš bendrojo biudžeto)	14	14	14	14	14	14	14
02 01 02 02 (CA, INT, JED, LA ir SNE delegacijose)	-	-	-	-	-	-	-
02 01 04 yy ²⁷	-	-	-	-	-	-	0
	-	-	-	-	-	-	0
02 01 05 02 (CA, INT, SNE – netiesioginiai moksliniai tyrimai)	-	-	-	-	-	-	-
10 01 05 02 (CA, INT, SNE – tiesioginiai moksliniai tyrimai)	-	-	-	-	-	-	-
Kitos biudžeto eilutės (nurodyti)	-	-	-	-	-	-	-
IŠ VISO	42	48	53	53	53	53	53

Žmogiškųjų išteklių poreikiai bus tenkinami panaudojant GD darbuotojus, jau paskirtus priemonei valdyti ir (arba) perskirstytus generaliniame direktorate, ir prireikus finansuojami iš papildomų lėšų, kurios atsakingam GD gali būti skiriamos pagal metinę asignavimų skyrimo procedūrą ir atsižvelgiant į biudžeto apribojimus.

2013 m. turimi žmogiškieji ištekliai yra 29 visos darbo dienos ekvivalentai (17 etatų plano pareigybių ir 12 išorės personalo pareigybių): laipsniškas didinimas iki 53 visos darbo dienos ekvivalentų (+ 22 etatų plano pareigybės + 2 išorės personalo pareigybės) turėtų vykti taip: 2016 m. atlikus visų galiojančių įgaliojimų perdavimo susitarimų peržiūrą, pakartotinai įvertinami visi skirti ištekliai, siekiant užtikrinti, kad nustatyti tikslai galėtų būti įgyvendinti pasitelkus esamus darbuotojus. 2016–2019 m. nurodytas skaičius yra orientacinis ir gali būti persvarstytas.

- dėl 22 papildomų etatų plano pareigybių (EPP): 8 pareigybės atsirastų perskirsčius Įmonių GD G direktorato vidaus personalo išteklius (reorganizacija numatyta siekiant sujungti kosmoso politikos veiklą ir kosmoso srities MTTP veiklą), kitos 4 būtų gautos perskirsčius Įmonių GD išteklius savo viduje. Likusių 10 etatų plano

²⁶ CA – sutartininkas („Contract Agent“); INT – per agentūrą įdarbintas darbuotojas („Intérimaire“); JED – jaunesnysis delegacijos ekspertas („Jeune Expert en Délégation“); LA – vietinis darbuotojas („Local Agent“); SNE – deleguotasis nacionalinis ekspertas („Seconded National Expert“).

²⁷ Neviršijant viršutinės ribos, nustatytos išorės personalui, finansuojamam iš veiklos asignavimų (buvusių BA eilučių).

pareigybių atsiras Komisijai perskirsčius personalą savo viduje ir (arba) delegavus personalą iš kitų GD, dalyvaujančių programoje „Copernicus“, kaip buvo numatyta 2006 m. Komisijos sprendime dėl GMES sukūrimo ((C(2006)673). Bus pateiktas šio sprendimo pakeitimo pasiūlymas.

- Dėl išorės personalo: 2 papildomi visos darbo dienos ekvivalentai 2014 m. atsiras perskirsčius vidaus išteklius; prireikus 2016 m. atlikus peržiūrą bus galima prašyti papildomų išteklių.

Vykdytinų užduočių aprašymas:

Pareigūnai ir laikinieji darbuotojai	- rengia ir stebi programos įgyvendinimą, taip pat apibrėžia naudotojų reikalavimus; - atranka įstaigas, kurioms perduodami įgaliojimai; - veda derybas dėl įgaliojimų perdavimo susitarimų (jų skaičius padidėjo 6 kartus); - prižiūri įstaigų, kurioms perduodami įgaliojimai, veiklą (jų skaičius padidėjo 4 kartus); - stebi biudžeto vykdymą netiesioginio valdymo būdu; - atlieka teisinę ir reglamentavimo analizę, kad būtų palengvintas politinių sprendimų priėmimo procesas; - užtikrina pasiūlytų sprendimų atitiktį taikomoms taisyklėms; - užtikrina patikimą finansų valdymą ir vykdo finansinius sandorius, susijusius su sutarčių valdymu; - imasi reikalingų veiksmų, kad būtų užtikrinta veiksminga sąnaudų kontrolė; - plėtoja tarptautinį bendradarbiavimą ir veda derybas dėl tarptautinių susitarimų; - vykdo „Copernicus“ saugumo stebėseną; - palaiko ryšius su valstybėmis narėmis, visų pirma dėl <i>in situ</i> komponento; - atlieka rizikos vertinimą ir nustato rizikos (padidėjusios dėl didesniame biudžetui kylančios finansinės rizikos) mažinimo priemones; - bendradarbiauja su Europos Parlamentu ir Taryba pagal Finansinio reglamento 58, 60 ir 61 straipsnius; - vykdo sukčiavimo ir pažeidimų prevenciją ir bendradarbiauja su OLAF bei Audito Rūmais; - atsako už duomenų politiką ir jos stiprinimą bendradarbiaujant su visomis suinteresuotosiomis šalimis; - skatina naudotojus valstybėse narėse įsisavinti paslaugas.
Išorės personalas	Padedą vykdyti pirmiau aprašytas užduotis.

3.2.4. Suderinamumas su dabartine daugiamete finansine programa

- ☒ Pasiūlymas (iniciatyva) atitinka dabartinę daugiametę finansinę programą
- ☐ Atsižvelgiant į pasiūlymą (iniciatyvą), reikės pakeisti daugiametės finansinės programos atitinkamos išlaidų kategorijos programavimą
- ☐ Įgyvendinant pasiūlymą (iniciatyvą) būtina taikyti lankstumo priemonę arba patikslinti daugiametę finansinę programą²⁸

3.2.5. Trečiųjų šalių įnašai

- ☐ Pasiūlyme (iniciatyvoje) nenumatyta bendro su trečiosiomis šalimis finansavimo
- ☒ Pasiūlyme (iniciatyvoje) numatytas bendras finansavimas apskaičiuojamas taip:
- ☐ Programoje galės dalyvauti trečiosios šalys, su kuriomis dar nėra sudarytas joks oficialus susitarimas

Asignavimai mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Iš viso
Nurodyti bendrą finansavimą teikiančią įstaigą								
Iš VISO bendrai finansuojamų asignavimų								

²⁸ Žr. Tarpinstitucinio susitarimo 19 ir 24 punktus.

3.3. Numatomas poveikis įplaukoms

- ☒ Pasiūlymas (iniciatyva) neturi finansinio poveikio įplaukoms
- ☐ Pasiūlymas (iniciatyva) turi finansinį poveikį:
 - ☐ nuosaviems ištekliams
 - ☐ įvairioms įplaukoms

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Biudžeto įplaukų eilutė	Einamųjų metų biudžeto asignavimai	Pasiūlymo (iniciatyvos) poveikis ²⁹						
		Metai N	Metai N+1	Metai N+2	Metai N+3	... atsižvelgiant į poveikio trukmę įterpti reikiamą stulpelių skaičių (žr. 1.6 punktą)		
Straipsnis								

Įvairių asignuotųjų įplaukų atveju nurodyti biudžeto išlaidų eilutę (-es), kuriai (-oms) daromas poveikis.

.

Nurodyti poveikio įplaukoms apskaičiavimo metodą.

.

²⁹ Tradiciniai nuosavi ištekliai (muitai, cukraus mokesčiai) turi būti nurodomi grynosiomis sumomis, t. y. iš bendros sumos atskaičius 25 % surinkimo išlaidų.